

S'Arenal de Mallorca

Publicació independent de
la comarca de S'Arenal.
Edita: Associació de Veï-
nats.
DIRECTOR
Mateu Joan i Florit.
DIPÒSIT LÈGAL
PM 473-80.
Publicitat i subscripcions
Camí Canteres, 132.
Apartat de Correus, 124 -
07600 - S'Arenal de
Mallorca.
Telèfon: 265005.

PUBLICACIÓ INDEPENDENT DE LA COMARCA DE S'ARENAL

ANY. VII - NUMERO 135

15 DE NOVEMBRE DE 1987

PREU: 75 PTES.

Maca, llesta i ambiciosa

Així ve de gust casar-se!

Senyores, saben què rep Brigitte Nielsen (més coneguda per senyora de Stallone) anualment per ser la santa muller de Rocky?

Quaranta cinc milions de pessetes!

El gentil i generós marit li dóna aquesta quantitat com a diners de butxaca per a les seves despeses i per atendre alguna menudència de la casa.

Fent un càlcul, així molt per damunt, ens surten uns quatre milions de pessetes al mes que la nena bestreu en massatges, perfums, ropa i coses diverses.

Però la cosa no acaba aquí. Al contracte matrimonial s'estableix que aquesta quantitat augmentarà com més estigui casada amb el dur Sylvester.

La nena no és estúpida, no. De totes maneres, sembla que ja no viuen plegats i que la Brigitte encara en treurà més, de diners, d'aquesta situació.

Contactes

Josep-Vicent Marqués

Funcionari autòmic, 34 anys, atlètic, voldria trobar dona no relacionada amb cap administració. Propòsits matrimonials. O simplement no pegar voltes sempre als mateixos temes.

Experta en cartomància busca home bru, alt, prim, que ha de portar-la a fer un llarg viatge, probablement al Paraguai, segons li diuen insistentment en les cartes.

Portador d'anticossos. Sida busca portadora per a relació de llarga durada.

Matrimoni amb dos fills, de 24 i 26 anys, desocupats i sense perspectives laborals, intercanviaria fills amb matrimoni semblant que també estiguera fart de veure les mateixes cares a casa.

Home guapíssim, 1'82 m., 76 K., extraordinària potència sexual, excel·lent posició econòmica, ofereix al públic femení en general per haver decidit fer-me monja.

Horrible filldeputa voldria trobar dona escèptica.

Masoquista esperançat busca masoquista per a amor impossible.

Extraterrestre desconectat de la base, sexe C, busca extraterrestre sexes C o H.

Separat, 40 anys, atractiu, havent-se quedat en el repartiment de béns matrimonials amb l'ordinador personal busca dona atractiva de menys de 42 que sàpiga fer-lo servir.

Jove de 28 anys, en perfecte estat de salut, tre d'una afonia crònica, busca dona a qui no agraden els pubs musicals. Indiferent moralitat i coneixements domèstics.

Imprenta
unigraf
C.B.

- TIPOGRAFIA
- OFFSET

Carrer Delfín. 5. Tel. 26 83 09. Ca'n Pastilla.

TENIM UNA GRAN VARIETAT DE BROLLADORS, COLL DE CISTERNA, ESTATUES, JARDINERES I COSSIOLS PER DECORAR EL VOSTRE JARDI
VISITAU-NOS SENSE COMPROMIS

**MATERIAL DE CONSTRUCCIÓ -
MARÍ**

CARRETERA DE MANACOR, 403 - TELF.: 24.02.25
SON FERRIOL
DISSABTES DEMATÍ, OBERT

Llucmajor

PREAMBUL

El present reglament desenvolupa dins l'àmbit municipal l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears i la Llei 3/1986 de la Comunitat Autònoma sobre la Normalització de la llengua catalana.

I. PRINCIPIS GENERALS

Article 1

1.— El català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, ho és també del municipi de Llucmajor.
2.— El català i el castellà són les llengües oficials de l'Ajuntament de Llucmajor.

Article 2

Les finalitats del present Reglament de Normalització Lingüística són:

1.— Establir progressivament el català com la llengua usual de l'Administració municipal.
2.— Garantir el dret dels ciutadans d'adreçar-se al Ajuntament de Llucmajor en qualsevol de les dues llengües oficials, oralment i/o per escrit.
3.— Promoure l'ús del català a tots els àmbits de la vida del municipi.

Article 3

L'aplicació del present reglament no podrà comportar cap tipus de discriminació als ciutadans per raó de la llengua oficial que emprin davant l'Administració Municipal.

II. TOPONIMIA I SENYALITZACIÓ

Article 4

1.— Tots els topònims de Llucmajor tenen com a única forma oficial l'expressada en llengua catalana. A aquest efecte es consideren topònims: el nom del poble, els dels distints nuclis de població concentrada o aïllada i els dels barris, els dels carrers, places o altres vies públiques; els dels torrents, les muntanyes, les cales, les platges i d'altres accidents geogràfics, i, en general, qualsevol denominació que serveixi per indicar un indret o un espai determinats.

La normalització dels topònims es farà, si s'escau, d'acord amb el que disposa l'article 14 de la Llei de Normalització Lingüística.

2.— Els indicadors de les fites del terme o de qualsevol altra demarcació municipal seran en català.

Article 5

1.— Les dependències i els serveis municipals tendran com a únic nom oficial el català. Els rètols, els cartells i els indicadors existents a l'interior i a l'exterior de les dependències i els serveis es redactaran en aquesta llengua.

2.— Igualment es redactaran en català totes les inscripcions o retolacions que identifiquin bens de propietat municipals tals com immobles, vehicles, maquinària i utilatge.

Article 6

Tots els rètols situats a les vies públiques, la col·locació dels quals sigui de competència municipal, destinats a informar els transeünts i els conductors, seran redactats en català i, si per les circumstàncies sociolingüístiques fos necessari, aniran acompanyats de l'oportuna traducció o d'un llenguatge gràfic de fàcil comprensió general.

III. US LINGÜÍSTIC GENERAL

Article 7

D'una manera general, l'Ajuntament de Llucmajor tendirà a un progressiu i creixent ús del català per a les seves relacions, amb les particularitats que resulten dels articles següents:

IV. US INTERN

Article 8

1.— Les actuacions internes de caràcter administratiu es faran en català. A aquest efecte, es consideren actuacions internes —a més dels escrits i documents en general de règim intern— les convocatòries i les actes de reunions.

2.— Els impresos interns, els llibres de registre, les capçaleres de tota casta de papers, els segells de goma, els datadors i altres elements anàlegs es redactaran en català.

3.— Els estudis, projectes i treballs anàlegs que l'Ajuntament encarregui a tercers dins els àmbits territorials on el català sigui llengua oficial tendran de ser entregats en català, tret que la seva finalitat exigeixi la redacció en una altra llengua.

V. RELACIONS INSTITUCIONALS

Article 9

La documentació que l'Ajuntament dirigeixi a les restants Administracions de les Illes Balears i de territoris que tinguin el català com a idioma oficial, es redactarà en aquesta llengua.

Article 10

Els documents municipals destinats a Administracions Públiques de fora de l'àmbit lingüístic català es redactaran en castellà o en una altra llengua oficial de l'Administració receptora, així com les còpies de documents redactats en català per l'Ajuntament.

VI. RELACIONS AMB ELS ADMINISTRATS

Article 11

1.— Es faran en català les comunicacions i notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a territoris on el català sigui llengua oficial, sense perjudici del seu dret a rebre-les en castellà si ho demanen o si les circumstàncies sociolingüístiques ho fan aconsellable.

2.— les comunicacions i notificacions dirigides a persones residents fora de l'àmbit lingüístic català es faran en castellà o en una altra llengua oficial d'aquell territori.

Article 12

1.— La documentació impresa que s'hagi de posar a l'abast dels ciutadans es redactarà en les dues llengües oficials. Com a criteri general, s'evitarà la mescla de llengües en una mateixa full, de tal manera que els documents tendran dues versions oficials, la catalana i la castellana, impreses a fulls diferents.

2.— Els impresos seran oferts als administrats en la seva versió catalana, sense perjudici del seu dret a omplir-los en castellà. Les versions castellanes seran a disposició dels interessats.

Article 13

Tots els documents contractuals subscrits per l'Ajuntament de Llucmajor seran redactats en català. Cas que l'altra part ho sol·liciti, s'adoptarà el sistema de doble text català-castellà.

Article 14

L'expedició de certificacions i de testimoniatges d'expedients es farà en català o, si el sol·licitant ho demana, en castellà.

VII. BANS, AVISOS, PUBLICACIONS I PUBLICITAT

Article 15

Les disposicions i els anuncis de l'Ajuntament de Llucmajor que s'hagin de publicar al Butlletí oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'hi enviarn en català, sense perjudici de la traducció de l'original al castellà quan correspongui.

Article 16

1.— Els bans, els avisos i els anuncis públics que provenguin de l'Ajuntament de Llucmajor es faran en català, sense perjudici que se'n puguin fer versions en castellà.

2.— Les publicacions i la publicitat en general de l'Ajuntament es faran en català. Si les característiques de l'activitat ho aconsellen, s'hi podrà emprar també el castellà o altres llengües quan les informacions a difondre siguin d'interès turístic.

VIII. PERSONAL

Article 17

S'estableix com a objectiu el coneixement oral i escrit de les dues llengües oficials per part del personal de l'Ajuntament de Llucmajor.

Article 18

L'Ajuntament organitzarà cursos d'aprenentatge i perfeccionament de la llengua catalana, tant per al personal municipal, amb especial referència al llenguatge administratiu català, com per a la població en general.

Article 19

A totes les Bases que regulin les convocatòries per al proveïment de llocs de treball de l'Ajuntament de Llucmajor, de règim administratiu o laboral, en propietat o amb caràcter temporal, i als concursos de mèrits destinats a la promoció del personal, s'inclourà la pràctica obligatòria d'un exercici acreditatiu del nivell de coneixement del català.

IX. PROMOCIO DE L'US

Article 20

1.— L'Ajuntament de Llucmajor organitzarà campanyes i activitats diverses destinades a fomentar la consciència lingüística dels ciutadans i a promoure l'ús del català a tots els àmbits de la vida del poble.

2.— L'Ajuntament de Llucmajor podrà exceptuar o bonificar pel que respecta a obligacions fiscals aquells actes o manifestacions relacionats amb el foment, divulgació i extensió de la llengua catalana.

Article 21

En la concessió d'ajudes econòmiques a les activitats promogudes per associacions i entitats privades, l'Ajuntament valorarà l'ús del català —cartells, anuncis, etc.— en relació amb l'activitat.

Article 22

L'Ajuntament de Llucmajor crearà un Servei de Normalització Lingüística que tinguí com a finalitat ser el supor tècnic de l'aplicació d'aquest Reglament dins tot el municipi.

Article 23

Per aconseguir les finalitats assenyalades en el present Reglament, l'Ajuntament destinarà anualment les partides corresponents en els seus pressupostos.

DISPOSICIO ADDICIONAL

Queden derogades quantes disposicions municipals s'oposin al present Reglament i, expressament, els «Principis i normes generals de normalització lingüística», aprovades en el ple de 26 de juliol de 1983.

Aquest periòdic surt cada quinze dies. Se pot trobar als quioscos de S'Arenal, Ca'n Pastilla, Es Coll, Son Ferriol i Sant Jordi. Subscriviu-vos-hi

BOLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

Nom

Carrer

Població Tel.

M'interessa una subscripció:

☐ SEMESTRAL 900 Ptes.

Forma de pagament:

☐ Rebut domiciliat a un Banc

Banc Suc.

Compte n.º Titular

☐ Comptat Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Cami

Canteres, 132, S'Arenal.

Llengua catalana

Paraules i dites en les que, els mallorquins en general, usam l'article literari en lloc del salat, en el llenguatge col·loquial.

Noms en relació amb l'església, la religió, el culte:

Exemples: El Papa. El Bisbe. El Pare Etern. L'església. El Bon Jesús. La Immaculada. El cel. L'infern. El Purgatori. El dimoni cucarell. La Vera Creu. L'Hòstia. la Custòdia. El Pare. El Fill. La cúria. La Sang. La glòria. La Misericòrdia. L'Oferta. L'anticrist. La Puresa. La Mercè. L'Encarnació. Les Missions. La Sapiència. La Porciúncula. Sta. Maria la Major. Sant Josep Del Terme. El Sagrat Cor. La Beata. El Beat Ramón Llull. La Mare Superiora. El Pare Prior. L'abat. El Pare Oliver. La Real (monestir). La Seu. La Pau de Castellitx. L'Hospici. El Nunci. Etc...

Dignitats i relacionats. Tractaments:

Exemples: El Rei en Jaume. La Reina Sofia. L'Audiència. El Palau. La Sala. Sa Casa de la vila. El Sr. Fullana. la Sra. Gelabert. L'amo en Pere-Antoni. El sen Miquel. Etc.

Frases adverbials de mane-

ra i d'altres:

Exemples: A les bones. A les males. A la brava. A la bruta. A la puta. A la vinga-greta. A les fosques. A la punyeta. A la fotrenca. A la força. Per l'estil. A l'ampla. A la llarga. A la primària. A l'instant. A la fil. Al cap i a la fi. L'endemà. El sendemà. Tot l'any. A la dreta. A l'esquerra. A la «biotxa». A l'aire. Etc.

Noms propis de llocs, nacions, estats, o parts del mon:

Exemples: L'Argentina. El Brasil. El Perú. L'Uruguay. El Paraguai. El Japó. La Xina. La Bonanova... Etc.

Altres:

El món. La terra. La mar. El tio. La vida (coses de la vida - dones de la vida). La mort. L'inclusa. La mare (la placenta). L'any qui vé. «L'assunte», «la mala setmana», «la cosa» (la menstruació). La una, les dues, tres dotze i mitja. L'any passat. la casa obsequia. L'any tirurit. Donar les gràcies. L'amor de les tres taronges. L'estudiant de la sopa... Etc.

Gabriel Florit Ferrer

El pèl de la cultura

Això era una acalorada discussió entre dues senyores, en un poble de l'Horta. La discussió, com és habitual d'alguns anys ençà quan les discussions són acalorades als pobles de l'Horta, era sobre el tema transcendental de la identitat lingüística dels valencians, si el valencià és català o si és moro i tota la cosa aquesta. Ja saben vostès que la filologia combativa (branca de la filologia que serveix per a barallar-se el personal) és una altra de les aportacions d'aquest país als progressos de la ciència.

És el cas, tal com m'ho han contat de primera mà, que una de les senyores que es barallaven tenia alguns estudis i lectures (la que diu que el valencià és català, casualment), i l'antagonista no en tenia gens ni d'una cosa ni de l'altra, és a dir ni lectures ni estudis. Sol passar també, en casos semblants. No sé de cert si en un moment de la dialèctica baralla, o en un moment posterior, els marits respectius de les senyores van entrar igualment en les hostilitats, evidentment cadascú en favor de les posicions de la legítima esposa. La discussió es va acalorar més, fins que el marit de la dama diguem-ne anticatalanista va sentenciar amb frase contundent: «Té més cul-

tura la meua dona en un pèl de la figa, que la teua en tots els llibres que ha llegit!» Sentència èpica, definitiva, immortal.

Tots els valencians saben que un pèl com el pèl de referència és un pèl particularment poderós: tots sabem, des de ben petits, que és un pèl que lliga més que una maroma de barco, per exemple. El que és nou, és que siga també atribuït i portador de cultura, i específicament de cultura filològica. Que, per molts llibres que hom puga llegir sobre el tema, no superarà la cultura condensada en tal pèl. El nostre és un país de molts prodigis, però aquest és realment nou, insòlit, únic.

Jo ja comprenc que per als forasters tot això pot resultar una miqueta complicat i mal d'entendre, però els natis ho entenen sense dificultats. I entenen, a més, que no és cosa de conya, sinó tema de notable transcendència política. Basat en realitats com aquesta, i en l'argumentació que se'n deriva, el partit polític de la pèl-culta senyora i del seu marit ha obtingut espectaculars resultats a la capital dels intel·lectuals i artistes del món i als pobles dels voltants. O siga, que poca broma amb els pèls.

Joan F. Mira

AUTOLAVADO ARENAL

Rentat automàtic en 10 minuts
Canvi d oli pegats.
Compra venda de cotxes.

Carretera Militar, 217
Davant l'ambulatori. Tel. 265618.
S'ARENAL DE MALLORCA.

Tennis Arenal

SON VERI TELEFONS: 26 38 34 - 26 31 12 *Esport Centre*

Cafeteria-Snack-Bar-Jardí Graella
Ideal per a que disfruti tota la família

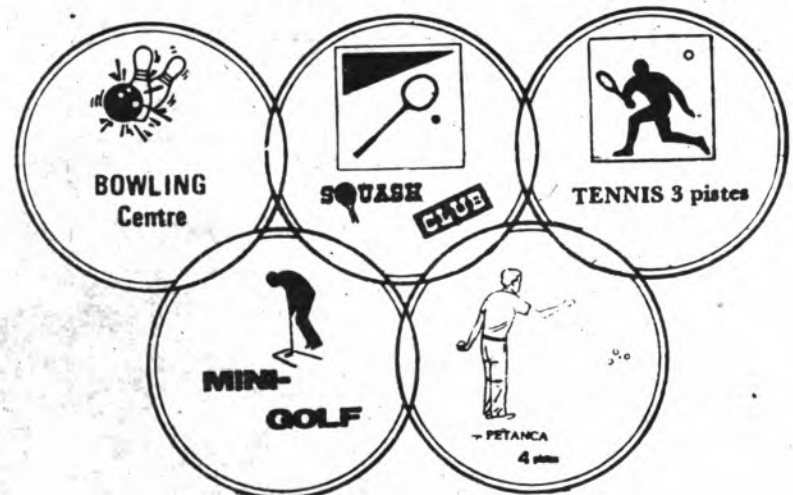
Penya Mallorquinista S'Arenal.

Local Social

Club Petanca

SON VERI

U. E. S'Arenal

ESTAM AL SEU SERVEI

Magnífica PISCINA amb hamaques i terraces envoltades de pins.

Piscina infantil amb tobogan.

Piscina amb trampolí.

Tobogan hidrotub de vint-i-cinc metres de recorregut.

EL ARENAL. OFICINAS, ALMACEN Y EXPOSICION:
Historiador Diego Zaforteza, 3 - Teléfs 26 3772 - 26 0087

LLUCMAJOR. ALMACEN Y EXPOSICION:
Ronda de Migjorn, s/n. - Teléfono 66 0701

PALMA DE MALLORCA.
ALMACEN Y EXPOSICION: Pol. Son Castelló (La Victoria)
Gran Via Asima, 1 - Teléfs 20 4702 - 20 4762
ALMACEN: Calle Aragón, 139 - Teléfs. 27 2355 - 27 2364

**almacenes
femenías s.a.**

materiales de construcción

Els professionals

RESTAURANT BRASILIA

BANQUETS DE BATETJOS, NOCES, PRIMERES COMUNIONS I
FESTES SOCIALS

AVINGUDA DE BARTOMEU RIUTORT, ENTRE BALNEARIS

112

CA'N PASTILLA - TELS.: 26 01 19 - 26 45 63

MASCRESPO, S.A.

CARNS I ALIMENTS MAS CRESPO, S.A.

CA'N CAIMARI, 10 - TELÈFON: 26.53.04

TELEX: 68825 MASC E

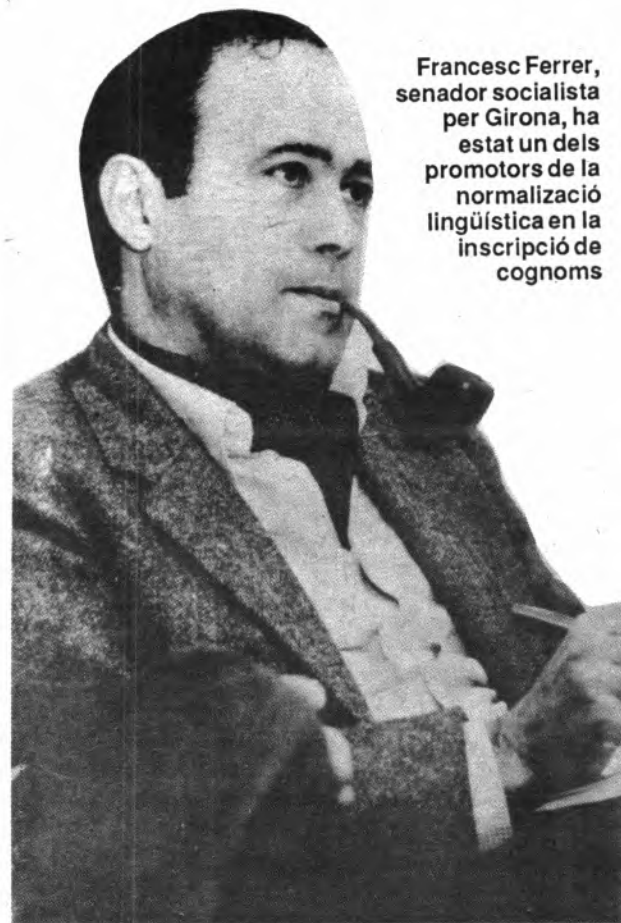
07007 COLL D'EN RABASSA

Pub

Volumen

AVINGUDA NACIONAL, 64
(ENTRE BALNEARIS 8 I 9)
S'ARENAL DE MALLORCA

Francesc Ferrer,
senador socialista
per Girona, ha
estat un dels
promotors de la
normalització
lingüística en la
inscripció de
cognoms

**Registre
civil accepta
escriure la
«i» entre
els
cognoms**

Lluís R. Hernández
BARCELONA — Els ciutadans catalans podran a partir d'ara fer la seva inscripció en tots els documents que expedeix el registre civil col·locant una i llatina entre el primer i el segon cognom, segons una resolució que ha aprovat la direcció general de Registres i Notariats del ministeri de Justícia. Fins ara això no era possible perquè el reglament que regula aquesta institució jurídica indica en el seu article 194.2 que entre ambdós cognoms havia de figurar la partícula copulativa y grega, sense donar l'oportunitat de traduir-la a cadascun dels idiomes oficials de les comunitats

Protestes dels ciutadans

Des de la recuperació de les llibertats democràtiques arreu de l'Estat espanyol, i sobretot, des que es va iniciar la normalització lingüística a Catalunya, molts ciutadans havien protestat davant l'obligatorietat d'escriure els seus noms amb la fórmula castellana en els certificats, els llibres de família i els documents d'identitat. Algunes

d'aquestes denúncies, tal i com informàvem en la nostra edició d'ahir, van arribar a formalitzar-se davant el Síndic de Greuges. Així mateix, altres institucions i personalitats destacades del món de la política, com Francesc Ferrer i Gironès, van apel·lar al ministeri de Justícia.

Gran part de les queixes van començar a tramitar-se l'any 1985. Aleshores, es van celebrar diverses reunions entre els denunciants i Fernando Ledesma. Però la discussió es va congelar durant un temps ja que el ministeri va anunciar que preparava una modificació del reglament dels registres civils i tothom confiava que es recolliria el suggeriment català. Però, quan el 24 d'agost de l'any passat es va fer públic el real decret 1917/86, que renovava la normativa, es va comprovar que no s'havia atès la demanda.

Dos anys de negociacions

Per aquesta raó, tant el Síndic de Greuges com el senador socialista per Girona, Francesc Ferrer, van demanar que

es permetés la normalització lingüística de la inscripció de cognoms en els documents oficials. Així Frederic Rahola va explicar al ministeri que la situació quedaria resolta amb una simple circular interpretativa que autoritzés la traducció de la partícula copulativa y. Segons el Síndic, aquesta modificació no comportaria cap fallida en la seguretat jurídica.

La pretensió catalana, però, no ha estat acceptada fins ara. Després de dos anys de negociacions, el director general de Registres i Notariats, Martín Rosada, ha anunciat per mitjà d'una carta tramesa al senador socialista per Girona que el ministeri ha resolt donar com a vàlida la traducció de la copulativa. Tant Francesc Ferrer com Frederic Rahola han celebrat molt aquest resultat. Ambdós han coincidit a declarar que «a partir d'aquest moment és molt important que es doni la màxima publicitat possible a la resolució perquè la gent conegui el seu nou dret i vagi al registre civil sol·licitant que inscrivin els seus cognoms amb una i llatina entre el seu primer i segon cognom».

S'arenal
de Mallorca

EL MILLOR SUPORT publicitari de la seva empresa a la nostra comarca.

FUROSUN

GAT 1519

VIAJES S.A.

VOLS XARTERS A LA PENÍNSULA

BITLLETS DE BARCO

VIATGES ORGANITZATS

CARRER DE LISBOA, 22

TEL: 490013 - 490108

S'ARENAL DE MALLORCA

Quan els espanyols van arribar a Mèxic, es van trobar amb una població indígena de 20 milions d'habitants. Setanta anys després, només 2,6 milions d'aquells indis americans malvivien a la seva pròpia terra. Ara, cinc anys abans del 1992, moltes associacions de caràcter humanista de tot el món llancen al vent la pregunta: «¿Valia la pena l'arribada del progrés i de l'evangelització al preu que van costar?» Aquests organismes no governamentals consideren cínica la perspectiva de voler festejar la commemoració del genocidi més gran de la història.

L'arribada de Cristòfor Colom al que ell anomenava «les Índies», el 12 d'octubre del 1492, es pot convertir, al cap de mig mil·lenni, en un motiu de celebració diferent per a diverses comunitats. El govern espanyol, l'Església catòlica i algunes associacions humanistes preparen actes de color ben diversos

La Hispanidad'92 està provocant una rèplica internacional al genocidi

Carles Torras

BARCELONA — El cinquè centenari del descobriment d'Amèrica no se celebrarà arreu de la mateixa manera. La data simbòlica del 1992 és encara cinc anys lluny, però diverses associacions s'estan ja movent per orquestrar un front comú en contra de la celebració oficial. Mentre uns veuen en aquesta data un símbol de l'explosió de la cultura hispànica més enllà de la península ibèrica, del començament del mite dels 300 milions o de l'evangelització d'un continent no cristià, els altres prefereixen condemnar el genocidi per excel·lència i invocar la memòria històrica per evitar que es reproduïxi l'aniquilació de qualsevol altra raça.

La Coordinadora Índia de Sud-Amèrica (CISA), amb seu a Lima, la Lliga Internacional per als Drets i l'Alliberament dels Pobles, de Milà, el Consell Mundial d'Esglésies, com a mostra del suport internacional, i a casa nostra la Crida a la Solidaritat, el CIEMEN i el CONSEO, entre altres,

El IEPALA no vol oposar-se al V centenari

han emparaulat ja un principi d'acord per dur a terme una campanya de prestigi amb els ulls posats en l'any 1992.

Per una banda els Jocs Olímpics de Barcelona i per l'altra l'Exposició Universal de Sevilla són els dos pilars del gran moviment engegat pel govern socialista de Madrid per promocionar, cinc-cents anys després, la cultura hispànica.

Una contracampanya des d'Itàlia

A Milà, la Lliga Internacional per als Drets i l'Alliberament dels Pobles està duent a terme un programa a hores d'ara ja molt intens. El comitè de los 500 años de la conquista, format majoritàriament per intel·lectuals i artistes sud-americans, ha previst per al 28 de novembre un gran concert de música

andina i un ball folklòric davant la catedral del Duomo, a Milà. A més, es pretén actuar en el camp de les arts i de la literatura —ja han publicat un llibre al Brasil— per fomentar la cultura indígena americana.

Aquesta Lliga va decidir mobilitzar la gent sensibilitzada per la cultura dels pobles originaris de Sud-amèrica després que el papa Joan Pau II declarés, en l'últim viatge que va fer a Centramèrica, el 1984, que el 1992 seria un «any de festa universal per la cristianització de l'Amèrica Llatina». Fonts de l'associació milanesa van manifestar a aquest diari que la campanya de resposta, que es desenvoluparà fins al 1992, intenta contraposar els termes de conquesta i invasió als de cristianització i civilització.

La intenció de la Lliga per als Drets i l'Alliberament dels Pobles és «fer un aniversari diferent del dels governs

europeus i americans», i condemnar la «conquesta de Sud-amèrica, el genocidi organitzat, el naixement del colonialisme, la destrucció de centenars de cultures i la imposició d'una cultura i una religió».

A Catalunya, també hi haurà resposta

Paral·lelament, tant la Crida a la Solidaritat com el CIEMEN han confirmat a aquest diari l'existència d'una voluntat d'afrontar la celebració de grans dimensions prevista per d'aquí a cinc anys. Concretament, la Crida es mostra preocupada, sense anar més lluny, per les Olimpíades culturals, a celebrar a Barcelona tan bon punt s'acabin els Jocs de Seül, el 1988.

Pel que fa a la «campanya de prestigi», tal com l'anunciava un diari de Madrid a mig octubre, es troba,

segons ha pogut comprovar aquest diari, a les beceroles. De fet, la intenció d'organitzacions com ara la Crida és celebrar actes paral·lels per «explicar la veritat dels fets».

D'altra banda, però, hi ha contactes, des de Barcelona i a través de l'oficina de suport al moviment indi, amb associacions indigenistes sud-americanes, malgrat que «no hi ha encara una campanya orquestrada». Segons la Crida, aquest seguit de contactes haurien de permetre celebrar un «gran congrés mundial a Barcelona per al 1992», que pretendria «neutralitzar l'espanyolisme de les olimpíades i potenciar els Països Catalans».

A Madrid, les perspectives són de més moderació. El IEPALA (Institut d'Estudis per a Àfrica i Llatinoamèrica), associació que s'autoqualifica de «independent», va assenyalar a aquest diari la seva voluntat de mantenir-se al marge de qualsevol celebració relacionada amb la hispanització d'Amèrica, sense per això «fer la guerra» al cinquè centenari.

C.T.

BARCELONA — El 12 d'octubre del 1984, dia de la Hispanitat, Joan Pau II va llançar a l'estadi de futbol de la capital de Santo Domingo, davant el Consell Episcopal Llatinoamericà (CELAM) en ple, un polèmic manifest de 5.000 paraules amb el qual va voler treure importància a la *Llegenda Negra*. «L'Església vol acostar-se al V Centenari de l'Evangelització d'Amèrica Llatina amb la humilitat de la veritat, sense triunfalismes ni falsos pudors, per donar gràcies a Déu pels encerts i per treure de l'error motius per projectar-se renovada cap al futur.» Aquestes paraules que el papa va pronunciar a la primera illa del Nou Continent que van trepitjar els espanyols, marquen la filosofia de l'Església catòlica amb vista a l'any 1992.

«L'Església no vol desconèixer la interdependència que

I amb l'espasa va arribar la creu

hi va haver entre la creu i l'espasa a la fase de la primera penetració missionera, però tampoc vol oblidar el que l'expansió de la cristiandat ibèrica va portar a aquests nous pobles», va sentenciar Joan Pau II en aquella ocasió. Segons el papa, la *Llegenda Negra* va concentrar la seva atenció «sobre els aspectes de violència i explotació» en la fase posterior al descobriment.

La tesi que Joan Pau II va esgrimir aquell 12 d'octubre de fa tres anys sembla que s'ha imposat en forma de doctrina dins la comunitat catòlica. L'Església ha demostrat ja tenir una clara intenció de celebrar, per la seva banda, el V centenari de l'arribada dels espanyols a Amèrica. Alfredo Rubio de Castarlenas, membre del Comitè dels 500

anys de l'Encontre i l'Evangelització d'Amèrica i fundador de la Casa de Santiago de Barcelona, va explicar a aquest diari que la data del 1992 significa per a la comunitat catòlica poder commemorar «l'arribada de missioners a aquell confí del món per portar l'Evangeli».

Segons Alfredo Rubio, la resposta de l'Església a les crítiques que se li poden adreçar per la forma com va fer arribar l'Evangeli a Sud-amèrica, és que alguns missioners, que ell qualifica de «persones preclares», «ja aleshores van aixecar la seva veu en defensa dels drets dels indígenes i condemnant els abusos».

El Vaticà sembla, però, que prefereix oblidar la violència d'aquella evangelització, segons es desprèn de les paraules d'Alfredo Rubio, que

afirma que «ningú és culpable de les errades ni de les maleses dels seus avantpassats, per la senzilla raó que no existim». A partir d'aquesta hipòtesi, segons aquest portaveu del comitè eclesial, «és va tot ressentiment contra els nostres contemporanis, per allò que els seus avantpassats poguessin haver infligit als nostres».

Amb arguments que ratllen la casuística dels jesuïtes dels segles XIII i XIV, els catòlics d'ara responen a les acusacions dels que recorden el genocidi tot dient, sempre segons les paraules d'Alfredo Rubio, que «si Colom no hagués descobert Amèrica a finals del segle XV, una mica més tard alguna altra nació ho hauria fet i haurien ocorregut coses bones i dolentes semblants».

El papa Joan Pau II va engegar ara fa tres anys, precisament des de l'illa americana que primer va trepitjar Cristòfor Colom —abans La Hispaniola, ara dividida entre Haití i la República Dominicana—, les perspectives de commemoració del V Centenari de l'Encontre

JOIERIA
RELOTJERIA
MARINA

CARRER SALUT, 21 - TEL: 26 24 15 -
S'ARENAL DE MALLORCA

FOTO-CINE-ESTUDI

Kamal

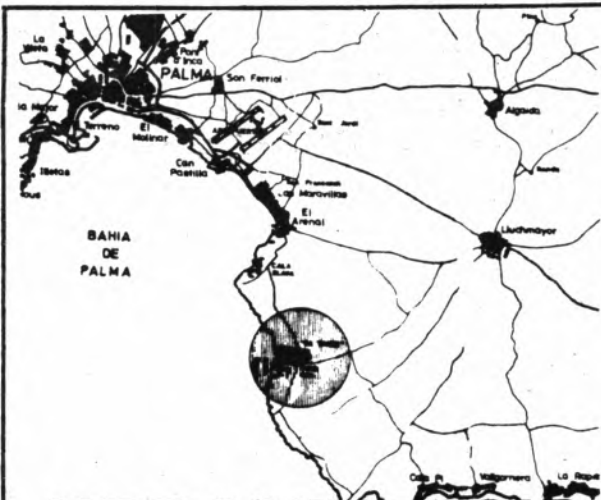
Fotocopies a l'acte.
Reportatges foto-cine.
Carnets color.
Industrial
Publicitària.
Material fotogràfic.
Servei de revelat
per a l'aficionat.
Camí de les Meravelles.

Tel. 269416
S'ARENAL DE
MALLORCA

FORN CA'N DAMIÀ

Tota classe de pans i de pastissos
Plaça dels Nins, cantonada carr. Militar.

Avinguda Son Rigo, 5.
SUPERARENAL, carrer Tokio, s/n.
Telèfon: 260551 - S'ARENAL DE MALLORCA.

URBANITZACIÓ SA TORRE

Sortida prolongació autopista.

A la carretera de S'Arenal al Cap Blanc
quilòmetre 7'50.

Venda de solars devora la mar.

Visites: cada dia manco els dimecres.

Converses baleàriques (XIV)

Ramon Cavaller

Bep — Es increïble.
Aina — Què?
Bep — Mira què diu el diari.
Aina — Què diu?

Bep — que al 1992, a fi de celebrar l'arribada dels castellans a Amèrica, es restauraran les llengües americanes que encara queden.

Aina — Però és difícilíssim.

Bep — Sí, però és factible, diuen que crearan una comissió que durant cinc anys estudiarà la situació del quètxua, guaraní, maputxe, maia, misquito, etc. Això ho faran conjuntament els estats americans i seran ajudats pels vells països colonitzadors com Gran Bretanya, Castella, etc. Aquesta comissió determinarà quines són les llengües estandaritzables. Tot suposarà un gran treball per als lingüistes i un apresa de consciència dels pobles americans que hauran de participar en el projecte.

Aina — Però això resultarà caríssim.

Bep — Es clar, però diuen que serà una forma de retor-

nar la riquesa, una petita part, només robada durant cinc segles.

Aina — O sigui, que l'any 2000 si anam a Amèrica podrem sentir a les televisions i ràdios de Dalls, Mèxic, Lima, Managua... les llengües americanes.

Bep — Així ho tenen planificat.

Aina — Quin gest més generós i quin bé per a la humanitat de recuperar les llengües (cada llengua és una experiència) que semblaven condemnades a la desaparició brutal.

De qui ha estat l'idea, d'en Felipe González, de la Thatcher o d'en Reagan?

Bep — Crec que de tots tres.

(*) Un dels tres programes de Ràdio Suècia retransmet programes en lapó, fins i tot retransmeten partits de futbol.

El danesos miren de retornar als inuites (esquimals) la pròpia identitat mitjançant ràdio, discos, escoles, etc.

Esperem que altres segueixin l'exemple.

Correus no té segells per falta de diners per comprar-los a Tabacalera

La direcció general reclama que la distribució dels timbres sia de la seva competència

S'Arenal/MJ

Des de fa dies, les oficines de Correus de S'Arenal, igual que a altres de l'Estat espanyol, no venen segells perquè han esgotat les seves existències i no disposen de diners per comprar-ne més. Fonts de Correus van indicar que la direcció general negocia amb el Ministeri d'Economia i Hisenda per solucionar el problema, que està en el fet que sigui Tabacalera Espanyola, empresa pública dependent de l'esmentat ministeri, qui tingui el monopoli de venda de segells a expenoduries.

La direcció general els ha de comprar com una expenoduria més, cosa que assegura que no li permet el seu pressupost.

Les mateixes fonts van explicar que l'associació benèfica de Correus, mutualitat de funcionaris del servei, avançava quasi mil milions de pessetes mensuals a la direcció general perquè comprés els segells a Tabacalera. A canvi, la mutualitat rebia un 3 % del benefici de la seva venda.

Al 1985 va entrar en vigor una llei que regula les funcions de les mu-

tualitats i prohibeix qualsevol altra font de finançament que no siguin les quotes dels socis. L'associació va interpretar la norma com un «intent d'estrangulament», per obligar-la a integrar-se a la Mutualitat de Funcionaris Civils de l'Estat (Muface).

Sense l'avançament de diners de l'associació, la direcció general de Correus va indicar que a causa del volum de personal i serveis de què disposa, el pressupost d'uns 100.000 milions de pessetes anuals no arriba per poder dedicar una partida a la compra de segells. Correus

va demanar al Ministeri d'Hisenda una solució i mentrestant les existències s'han anat esgotant.

Un portaveu de la secretaria de Correus d'UGT va manifestar que «hi ha molt malestar a l'empresa per aquest assumpte, que mostra la descoordinació entre Hisenda i el Ministeri de Transport i Telecomunicacions, de què depèn Correus». La direcció general de Correus fa temps que reclama la distribució dels segells, fets a la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre, com una tasca seva i no un monopoli de Tabacalera.

Les esquerres i la festa nacional

◆ La Lohpa i la llei antiterrorista, l'ingrés a l'OTAN, la reforma de la seguretat social, el pràctic suport als guanys bancaris, la permanència d'un Barriónuevo i dels governadors civils, la probable amnistia dels implicats amb el 23-F, la irracionalitat en la solució del contenciós basc, potser ja es té en el teler la disposició per retallar, directament o indirectament, la llibertat informativa... i com a síntesi el cas Castellano i l'assumpte Nicolás Redondo. Demostren, a bastament, que la praxi dels senyors que avui manen a Madrid és purament, simplement i absolutament de dretes. Fa molt de temps que vaig escriure que, a la sigla del PSOE, li sobraven les dues lletres del mig.

Fins en els més petits detalls tenen els tics dels retrògrads. Un exemple. El dotze d'aquest mes, en els aldarulls provocats per l'ultradreta, la policia espanyola va detenir sols... uns independentistes i després de tants dies encara estem dejuns de saber la raó de tals detencions....

Ahir em va fer gràcia llegir en Sopena: referint-se als anomenats socialistes, en deia «les esquerres...». No, senyor, tot polític, s'abrigui amb el mon que es vulgui si, d'una o altra manera és enemic, contrari, s'oposa a l'autodeterminació d'un altre poble, si fa tot el que hi ha al seu abast per impedir que tal comunitat, tal nació, assolixi la plena sobirania, la independència, és, té mentalitat, de dretes.

Si és que els mots dretes i esquerres, en política, tenen un significat. Per demostrar això sempre poso un exemple a l'abast de tothom. Qualificariem de progressistes, esquerres, els que, usant diferents excuses, s'oposessin a la total emancipació femenina? Si estàvem il·lusionats amb el canvi, en un Estat que sols havien governat de sempre les dretes, els senyors González, Solana, Guerra, Benegas, etc. segueixen molt satisfactoriament l'eterna tradició espanyola. **Jacint Mirambell Mateu / Centelles.**

Processen per calúnnia als quatre defensors del català

Josep Pons

CIUTAT DE MALLORCA — El titular del jutjat d'instrucció número 5 de Ciutat de Mallorca, Mariano Zaforteza, ha ordenat acte de processament contra quatre estudiants de la Facultat de Dret de la Universitat balear, que pertanyen a la comissió de normalització lingüística. Josep Joan Prats, Joan Francesc Garcies, Joan Antoni Planes i Jaume Xavier Rosselló han estat acusats d'un presumpte delict de calúnnies contra el catedràtic de dret i seguretat social de la Universitat de les Illes, García Fernández.

El professor García Fernández, a través de la secció de *Cartes al director* del *Diari de Mallorca*, va expressar el seu desacord amb les opinions del rector Nadal Batle sobre la normalització lingüística a les Balears. Els estudiants avui processats van replicar el professor García Fernández, i entre altres

coses deien que alguns alumnes de la Facultat de Dret de Mallorca havien d'acabar els seus estudis a la Universitat a distància perquè no aprovaven l'assignatura de *derecho del trabajo y seguridad social*, matèria que dona aquest catedràtic. Aquest professor s'ha mostrat sempre contrari a l'ús del català a les seves classes, i ha tingut freqüents enfrontaments amb els alumnes favorables a la normalització lingüística. En definitiva, aquells alumnes que reivindicaven l'ús del català eren, segons els estudiants, sistemàticament suspesos pel professor García Fernández. En aquest escrit, els estudiants indicaven que «García Fernández encapçala el sector nacionalsocialista de la Universitat», i qüestionaven la seva capacitat professional.

El professor va enviar un segon escrit a la premsa expressant el seu desacord.

Som tres-cents milions

Jaume Fuster

M'ho va explicar en Toni Verdguer, director de la pel·lícula *L'escot*: J.A. Pérez-Giner, el productor, va rebre una trucada del Perú on s'havia d'estrenar el film. Hi havien enviat, lògicament, la versió castellana. L'exhibidor va demanar que els enviessin urgentment la versió catalana subtitulada en castellà. «Es que per al nostre públic és millor que parlin una llengua estrangera que no pas que parlin el castellà d'Espanya...», es justificava el distribuïdor llatinoamericà.

Una altra: recentment s'ha rodat una pel·lícula a Barcelona, amb guió de l'Andreu Martín i realització d'en Miquel Iglesias. El so de referència s'ha fet en anglès perquè la pel·lícula ja estava venuda als circuits hispans dels Estats Units. I per què en anglès? Perquè allí s'ha de projectar en aquesta llengua, subtitulada en espanyol, i als USA ni tan sols els hispans no accepten un producte cinematogràfic que es noti que és doblat per culpa dels moviments dels llavis.

Aquest parell d'anècdotes es porten l'oli. Quan hi ha qui malda per canviar de llengua i accedir així al mercat dels *trescientos millones*, la sol·licitud dels peruans o la imposició dels circuits cinematogràfics hispans dels USA em semblen un toc d'atenció contra el triomfalisme d'uns que encara somien en *glorias imperiales* i el papanatisme dels altres que es volen enfilejar al tren aturat, sense màquina i sense vies, de la *madre patria*, el *quinto centenario* i tota la parafernàlia neoespanyolista d'un govern que en això ha perdut els papers de l'esquerra que diuen que són.

ELECTRÓNICA **El Gaucho**

Reparació de TV i vídeos de totes les marques.
Radio - cassettes. Instal·lació d'antenes
collectives, individuals i parabòliques.
Radio de cotxes.

Carrer de Mallorca, 2 - Tel.: 263423
S'ARENAL DE MALLORCA

Un de cada quatre espanyols necessita els serveis d'un psiquiatra

Els espanyols de 1987 veuen encara amb desconfiança un fet tan habitual als Estats Units com anar al psiquiatra. Un de cada quatre espanyols —la quarta part del país— necessita dels seus serveis, «almenys una vegada en la vida», segons el president de la comissió organitzadora del I Congrés Europeu de Psiquiatria Social, el professor Francisco Alonso-Fernández. El Congrés, que coincideix amb el de la VI Nacional de la Asociación Española de Psiquiatria Social, s'inicià dies passats a Madrid.

Psiquiatres, psicòlegs, sociòlegs i experts internacionals debateran durant quatre dies la sociologia de la depressió, les fonts de la violència, aspectes psicològics del terrorisme, la televisió i personalitat i la salut mental del grup familiar i de la parella, entre altres taules rodones.

Algunes de les dades facilitades pels organitzadors, durant la presentació dels dos con-

gressos als mitjans de comunicació, assenyalen que la xifra d'alcohòlics depenents arriba als dos milions d'espanyols. El món registra actualment més de dos-cents milions malalts depressius, segons l'Organització Mundial de la Salut, dels quals milió i mig de dones i mig d'homes corresponen a l'estat. S'ha de dir també que el 25 per cent dels suïcidis espanyols es produeixen a causa de l'alcohol, mentre que el seixanta per cent ho és per depressió.

RECELS I OBJECCIONS

«A Espanya la desinformació és altíssima. Si a la medicina el nivell és baix, a la psiquiatria és negatiu, al carrer només hi ha distorsió», comenta Francisco Alonso-Fernández. Les dades sobre la pràctica presenten un panorama diferent. Només el quinze per cent dels espanyols recorren a les visites. Recels i inconvenients

afavoreixen aquest baix percentatge.

«Al psiquiatra encara se l'identifica amb la follia. Anar al psiquiatra suposa reconèixer una pèrdua de control. Això fa que tinguem un cert recel a reconèixer que el necessitam», explica el titular de psicologia mèdica de la Universitat Complutense de Madrid, Tomàs Palomo. «Es un prejudici que es manté —afageix—, malalt mental no és pejoratiu, ni és incurable. Això fa que hi hagi prejudicis i se' consideri dèbil, si no pecador».

Les persones de nivell més alt, més les dones que els homes, i amb una mitjana d'edat dels 40 anys, són les que actualment freqüenten més aquestes consultes mèdiques, segons Palomo. «Les malalties greus corresponen a classes socials més baixes, mentre que les blanes —vegi's un desajustament emocional— es donen en les professions liberals».

La integració de la psiquiatria a la Seguretat

social és un altre dels elements que allunyen més encara el malalt de l'assistència mèdica. «L'imatge de la psiquiatria és pobre per no estar dins la Seguretat Social», diuen els especialistes.

Els congressos tenen com a finalitat el perfeccionament de l'assistència psiquiàtrica i la promoció de la salut mental, segons els organitzadors. «Els avanços de la psiquiatria són espectaculars», argumenten. La solució no passa per la farmacologia de manera inevitable. Televisió i terrorisme hi tenen també un protagonisme singular. «La televisió incrementa la violència dels nens, no de les nenes, en proporció a la quantitat d'escenes violentes realistes emeses», afirma Alonso-Fernández. «Si els nens veuen la televisió acompanyats es deixen influir menys», matisa. «El que torna els adults més violents és la distorsió de la veritat, la incapacitat de fer dur la seva veritat als altres».

Dos-cents milions de depressius al món

«Actualment al món hi ha uns dos-cents milions de depressius. La societat s'ha tornat més depressiva que abans perquè la vida s'ha fet més competitiva, més agressiva, més deshumanitzada i perquè el desenvolupament científic no ha anat acompanyat d'un progrés humanístic», ha declarat el professor Enríquez Rojas, catedràtic de Psiquiatria de la Universitat Complutense de Madrid.

El doctor Rojas, que parlà a la Universitat de Pamplona sobre l'amor conjugal amb el títol d'«Una teoria de la felicitat», ha editat també un llibre amb el mateix títol.

EL SUICIDI

El suïcidí és un dels camps més investigats pel professor Rojas. «En aquests moments —assenyalà— ha canviat la topografia del nombre de suïcidis arreu del món: des de fa uns

anys, Àustria es trobava al primer lloc, Txecoslovàquia al segon, Alemanya al tercer i després venien els països nòrdics. Altres països on també ha augmentat molt el nombre de suïcidis és el Japó i Austràlia. El suïcidí depèn de molts factors: la causa primordial és la depressió, mentre no es demostra el contrari. Qualsevol persona que intenti suïcidar-se està deprimida. Després hi ha altres trastorns de la conducta humana però són de menor importància. Hi ha un tipus de suïcidí que és el neuròtic, on la persona no cercala mort sinó que el que vol és cridar l'atenció d'una altra persona».

El doctor Rojas declarà així mateix que a l'Estat espanyol hi ha aproximadament dos milions i mig de depressius. «La depressió major es produeix per un trastorn de la neuroquímica cerebral molt complex».

PREFAMA

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ
Palma de Mallorca.

Exposició: Arx. L. Salvador, 84 - Tels.: 251631-292997.
Magatzem: Pol. S. Castelló-Gran Via Asima - Tel.: 294004.
Mag. Pol. La Pau (Ca'n Valero), 4 de Novembre, 11 - Tel. 206666.
Mag. Sòcrates, 8 (Ca'n Blau) - Tels.: 270161-279795.

Llucmajor

Oficines, Fàbrica i Exposició: Bisbe Pere Roig, 29 - Tels. 660150 - 660154.

S'Arenal de Mallorca

Exposició i magatzem: Ctra. Militar, 522 - Tel. 262238.

Cala D'Or

Exposició: Avinguda de Bèlgica, 14 - Tel.: 657562.

ASCENSORES
ASPE S A

**MUNTATGE I CONSERVACIÓ
EL NOSTRE ASCENSORISTA!**

C/. MARINETA, 7 - TEL. 26 62 32 - 54 - EL ARENÀL - (MALLORCA)

La depressió

A. Alvarez Solis

Telefon una altra vegada al meu psiquiatre: «Em sent profundament deprimut», li dic amb veu que transparenta les llàgrimes. El psiquiatre em cita, m'acomoda al seu davant i em fa unes preguntes. Finalment repassa les seves notes, em mira amb preocupació i diagnòstica: «Es clar de què pateixes: estàs profundament deprimut». Encara que sembli mentida sent una extraordinària gratitud envers el meu metge. M'alegra que confirmi la meua sospita. Es una cosa que m'alegra bastant i estic disposat a superar en aquell precís instant la depressió. Però el psiquiatre m'adverteix que no m'he de fiar de les aparences i que puc trobar-me a una fase d'exaltació tan perillosa com la que tot just he abandonat, de depressió. Per tant em recepta unes pastilles. N'he de prendre mitja a una hora, una sencera a una altra, mitja després, finalment una sencera seguida de la mitja final. Em faig un calendari i comenc l'exercici. Als dos dies em pos a plorar per una cosa aparentment tan absurda com la mort de la meua pobra padrina, cosa que passà al 1955. Telefon al psiquiatre i li ho compt. Em diu: «Les padrines han tengut una gran importància en les nostres vides». I em recomana que no deixi el tractament. Per tant, segueix. Dos dies després dorm fins les dues del migdia, bec un suc de taronja i dorm la migdiada fins les set. Em telefona una amiga i em demana, com se sol fer ara, si em fa ganes que facem l'amor una estoneta. Li dic que no puc perquè estic molt deprimut per la mort de la meua padrina. La meua amiga diu que és una pena perquè ella ha pres un estimulants orientat i ha trobat a la fin el punt G. No ens posam d'acord i me'n vaig al llit a dormir, i és que ja són les nou del vespre.

Segons m'ha dit el psiquiatre, m'ha telefonat reiterament però diu que no contest. Li faig saber que no aconsegueix despertar-me des que em receptà les pastilles. Em diu que això no és

bo: «Dormir et relaxarà». Un altre cop coincidesc amb ell: mentre estic dormint no m'angoixa res. Pens que si aconseguís dormir deu anys més tot s'hauria resolt, doncs és el que calcul que em resta de vida. El psiquiatre em predispensa contra aquests pensaments. Insisteix i diu que estic deprimut. I jo de nou li don la raó. Es més, li cont que m'ha telefonat una amiga meua maquíssima invitant-me a fer l'amor i que no m'he decidit. El psiquiatre em diu que no he d'a-

fanyar-me. Em demana l'adreça de la meua amiga i em tranquil·litza dient-me que ja li telefonarà ell per explicar-li tot.

Prenc més pastilles i ja no em desperto durant quinze dies. Quan a la fi em faig càrrec fugaçment de mi mateix, sent el telefon i escolt la veu de la meua amiga que em diu: «T'has de cuidar molt perquè tens una depressió enorme. M'ho ha dit el teu psiquiatre, que està molt bé. Ahir vaig sopar amb ell a Cadaqués».

Dos milions de persones tenen depressions

◇ Madrid. — Un milió i mig de dones i mig milió d'homes a Espanya són malalts depressius, segons dades de l'Associació Espanyola de Psiquiatria i Psicopatologia Social, que celebra el seu congrés a Madrid. Paral·lelament a aquest congrés, es desenvoluparan també les sessions del Primer Congrés Internacional de l'Associació Europea de Psiquiatria i Psicopatologia Social.

L'objectiu de les associacions promotores d'aquests congressos és donar resposta als múltiples problemes que les societats occidentals tenen plantejats en el terreny de la salut mental. En les sessions de treball, que es desenvoluparan durant quatre dies, s'abor-

daran qüestions relatives a la salut mental de la comunitat i la relació del malalt mental amb la societat.

En opinió dels organitzadors del congrés, l'estat de salut mental de la moderna societat occidental ha tocat fons en les últimes dècades, ja que les malalties psíquiques han afectat en algun moment de la seva vida un de cada quatre ciutadans. Només la cinquena part d'aquests malalts, però, rep el tractament adequat a la seva malaltia depressiva als diversos països.

En el congrés es tractarà el paper que fan en aquestes malalties la violència, els ídols, les drogues, el terrorisme i la televisió.

Normalització lingüística

Provocar l'inevitable

O els perill d'oposar-se perquè sí

Solem sentir a dir que la societat mallorquina és conservadora, allò que és, però, és una societat temerosa, una societat que té por dels canvis (pànic quan són revolucionaris) si pensa que han de portar conflictes, i sovint pensa que sí, que en duren.

Per tant, no és estrany que, després de dos-cents anys de polítiques lingüístiques intenses per part de les autoritats espanyoles el nostre poble hagi arribat a pensar que la nostra llengua està bé allà on és i que el normal, de fet, es parla castellà. Ho hem d'admetre, tenim un poble que si per retornar la seva llengua al lloc que li pertany ha de perdre un minut de tranquil·litat no ha farà; encara més, si el convencen —i en la situació actual d'analfabetisme i de castellanització no és difícil que això de la normalització només durà molèsties— «jo no sé escriure en català, hi en vull sebre» —i problemes amb els forasters, ja el tenim enemic acèrrim de la normalització. Es ben fàcil que un poble arribi a odiar-se a si mateix.

Amb aquestes premisses com a punt de partida és obvi que un nacionalisme lúcidament radical hi té poca planta a fer, a Mallorca. Qualsevol que plantegi i exposi amb el seu nom els conflictes existents de fet i proposi posicions compromeses per afrontarlos amb èxit, serà immediatament qualificat d'element desestabilitzador i trencador de convivències, perillós per a l'ordre i la pau (pax?) social. Així, idò, declarar per exemple que «el conflicte lingüístic és inevitable» com fa l'exdirigent de «La Crida» Angel Colom, a Mallorca no és mentida, però és contraproduent.

Afortunadament, existeix avui, en amplex sectors, un consens no explícit entorn de la necessitat de dur endavant un procés de recuperació tranquil i positiu dels elements de la pròpia identitat, evitant els conflictes en la mesura del possible i més. Un procés que pretén implicar en la idea de país tots els mallorquins eliminant l'escisió en dues comunitats de la nostra societat, per la via d'una integració constructiva, dialèctica i enriquidora. No és la

millor via, i tal volta no constitueixi més que un esforç inútil davant la magnitud del problema, però és l'única que pot no alçar les ires dels nostres compatriotes més cofois i panxacontents.

Perquè tot i l'aparent tranquil·litat de la superfície, el mallorquí corrent és un xenòfob en potència: és clar que no ho vol admetre, ningú no es declara racista. Però siguem sincers, tenim per exemple, uns acudits que farien empallidir un oficial de les SS. i qui no sap que vol dir un «barco de requilla»?

Curiosament, entre els més ardents defensors dels castellanoparlants contra no sé-quinaes agressions als «seus» drets lingüístics es troben molts de catalanoparlants d'aquests que no mourien un dit en defensa dels seus drets laborals o a una digna qualitat de vida. Sovint sembla que el que interessa és mantenir Mallorca escindida en «mallorquins» i «forasters» per una banda, i per l'altra romandre immobils davant l'assimilació.

Aquesta tàctica, però, ja no funciona i de cada dia funcionarà menys per la senzilla raó que els fills dels immigrants són i se senten tan mallorquins com qualsevol descendent de l'host del Rei en Jaume. als pobles, a més, per la pressió ambiental, aquests joves parlen tots el mallorquí que és la llengua que han sentit sempre al carrer. El problema es planteja en aquells nuclis urbans amb gran concentració d'immigrants o en aquells altres més castellanitzats, com Palma. A aquests llocs ha aparegut la primera generació de mallorquins de naixença i sentiment que no parla el mallorquí —«yo soy mallorquina pero no hablo el mallorquí» em deia per Palma una nina tota xales-ta, frase impensable anys enrera. El més greu és que el castellà ha esdevingut la llengua vehicular entre bona part dels joves de Palma —ara que a escola estudien el català— amb l'assimilació lingüística dels catalanoparlants originals.

A Llucmajor el conflicte lingüístic és inexistent, o es planteja només en terme de no alfabetització en la

pròpia llengua. Tenim un poble pràcticament monolingüe on, per tant, hauria d'ésser possible i fàcil l'ús del català com a llengua oficial i hegemònica atès que és hegemònica al carrer en la relació oral. Tota renúncia en aquest sentit és injustificada i mostra de manca de voluntat política.

A S'Arenal les coses canvien, i és allà on manca més i es fa més necessària una tasca feta amb tacte i decisió, tendent a aconseguir que els castellanoparlants entenguin de cada dia més i vegin com a pròpia —perquè són mallorquins— la llengua de Mallorca, sense que això signifiqui capmena de renúncia a les arrels particulars de cadascú.

Si estem tots d'acord que el mallorquí és la llengua de Mallorca i per tant da d'ésser l'oficial i normalment usada en qualsevol moment i situació, i que perquè això sigui molt necessari aconseguir amb un ample consens social, no puc entendre la posició d'alguns regidors durant el ple on es discutí i aprovà el Reglament Municipal de Normalització Lingüística.

A força d'insistir que no s'havia de marginar els castellanoparlants consagrar-los implícitament la divisió en dues de la nostra societat i el que és més greu, desfermaren tota una retòrica victimista que, incontrolada, feu que alguns castellanoparlants s'arribassin a sentir realment agredits i, com és natural, reaccionassin. L'ambient a la Sala estava clarament dividit, supos que no és el que pretenien aconseguir. Si és així, perquè tants d'emperons a un reglament que sabien moderat, conciliador i respectuós amb l'estret marge que ens dóna la llei? Perquè fer que el poble rebés amb recel i divisió un reglament que tanmateix votaren? Un reglament que, per ésser eficaç ha d'ésser volgut i ben rebut. tots sabien que aquí i avui no podem superar amb èxit un conflicte lingüístic —i si no mirau el que ha passat a València—. Hi ha temes amb els que no es pot jugar perquè totes les llengües són verinoses.

A. Llompart

OPTICA S'ARENAL

JA NO CAL ANAR A CIUTAT PER SES ULLERES

* ULLERES - * LENTILLES - * APARELLS PER A SORDS -
* OPTICA INFANTIL - * GRADUAM BE LES SEVES ULLERES

CARRER BERLIN, CANTONADA TRASIMEN

Judici per l'acomiadament de 18 treballadors de SAS-Service

Els devuit treballadors de bars i restaurants de l'aeroport, tots ells afiliats a la U.G.T., que foren acomiadats del seu lloc de treball per l'empresa SAS-Service Partner, concessionària dels bars i restaurants, han sol·licitat la declaració dels acomiadaments com a nuls radicals. En cas que fos tenguuda en compte pel jutge, l'empresa hauria de readmetre els devuit treballadors i, a més, donar-los el sou dels dies des de l'acomiadament.

La SAS-Service Partner substituï la cooperativa Tabyr com a conseqüència de la mala gestió d'aquesta. Els empleats reivindicaren els seus drets d'antiguitat a l'empresa i, a pesar de les negociacions que es feren, aquestes no reeixiren i els treballadors anaren a la vaga durant tres setmanes, el passat mes de juny.

L'empresa notificà als devuit treballadors el seu acomiadament, al·legant incompliment de contracte.

L'advocat dels demandants destacà el fet que tots els acomiadats, encara que treballassin a diferents llocs, ho haguessin estat per les mateixes circumstàncies. Així mateix, féu constar l'afiliació de tots els encausats al sindicat ugetista. D'aquesta manera, el lletrat es reafirmava en la tesi que els encausats havien estat acomiadats no per raons laborals (servei deficient, desfassaments del total de la caixa), sinó per donar suport a la vaga de juny.

El gerent de l'empresa contstà que el contingut dels acomiadaments era el mateix per a tots els casos perquè les faltes que comteren eren molt similars, al·legant que era una pràctica comuna entre els empleats.

Després, l'advocat dels treballadors, féu constar que la societat concessionària arribà a un pacte amb la resta d'empleats sobre la manera com es reconeixeria la seva antiguitat a l'empresa, un pacte que no subscribiren els representants de la U.G.T. per considerar que els devuit treballadors acomiadats eren exclosos dels acords.

El gerent de SAS-Service digué que no hi havia hagut la intenció d'excloure'ls de les negociacions i

que senzillament no havien contactat amb ells perquè ja no treballaven a l'empresa.

També es parlà de la carta que els treballadors de SAS-Service que seguien al seu lloc de feina, afiliats al sindicat, els quals reconeixien amb la seva firma que no havien estat pressionats per la seva militància sindical.

Davant la insinuació que aquesta recollida de firmes havia estat feta per la pròpia empresa, el gerent respongué que foren els mateixos treballadors que portaren la iniciativa.

Un dels testimonis dels judicis, representant sindical de la U.G.T., indicà que foren els caps intermitjos de l'empresa els que s'encarregaren de la recollida de firmes.

Un dels treballadors acomiadats negà les acusacions d'haver pronunciat amenaces contra els treballadors que no s'afegissin a la vaga i contra alguns directius de la societat. Els dos caps de caixa, que també declararen, a dmitiren que es donaven freqüents desfassaments a les caixes i que ells es limitaven a notificar-lo a l'empresa que els responia que no es preocupassin. En canvi, l'encarregat del bar i el de la mercaderia negaren que al seu departament s'haguessin produït aquests desfassaments a l'inventari perquè aquesta no era la seva feina a l'empresa. Cap dels treballadors admeté que hagués rebut queixes per faltes comeses a la feina. Durant els pròxims dies se sabran les resolucions del jutge encarregat del cas.

S'Arenal de Mallorca

Amenaçava amb una xeringa uns al·lots

Un jove de disset anys amenaçava als nens que s'estaven a la plaça dels Nins de S'Arenal amb punyir-los amb una xeringa hipodèrmica. Els veïns de la plaça denunciaren els fets a la Policia Municipal dos agents de la qual anaren a la plaça i detingueren el jove traslladant-lo al quarter de S'Arenal i posant-lo a disposició judicial.

El jove amenaçava els al·lots i al·lotes que jugaven a la plaça i els deia a veure «si volien un record» ja que abandonava Mallorca per anar-se'n a les Canàries. Els deia que els injectaria heroïna. Els nens de la plaça ho explicaren als seus pares els quals immediatament donaren avís a la Policia.

Washington / Efe

◇ Un auxiliar de vol canadenc que va morir de SIDA el 1984 és el pacient zero, segons el periodista Randy Shilts, que ha escrit un llibre sobre la malaltia. Segons Shilts, Gaetan Degas, l'auxiliar de vol que va morir per SIDA, és responsable directe del contagi de quaranta casos, que van resultar mortals.

El periodista afirma que el 17% dels 248 casos de SIDA que es van censar als EUA el 1982 van ser contagiats per Degas. L'auxiliar de vol tenia 28 anys i era homosexual.

En el seu llibre *La gent, la política i l'epidèmia de SIDA*, el periodista del *San Francisco Chronicle*, de 36 anys, també homosexual, descriu les contínues aventures amoroses de Degas, que no es van aturar fins i tot després que els metges li diagnosticuessin la malaltia, reivindicant el dret "a fer el que vulguis amb el teu cos".

Segons el llibre, durant les

Culpen un canadenc de portar als EUA la SIDA

seves últimes escapades i després de tenir relacions sexuals amb els seus amants —tots homes— Degas els ensenyava el pit, on tenia les ferides a causa de la SIDA, i els deia "ara tu moriràs igual que jo".

Segons el periodista, l'auxiliar de vol va contraure la malaltia a Europa després de tenir relacions sexuals amb africans.

Malgrat les afirmacions de Shilts, metges canadencs han emès un comunicat en el qual expressen els seus dubtes respecte al fet que Degas hagués sigut la persona que va introduir la SIDA als Estats Units. El doctor Alastair Clayton, director d'un centre d'investi-

gació de la malaltia al Canadà, ha assenyalat que el virus va entrar al continent americà el 1977, encara que la fatal malaltia no va ser identificada fins al 1981.

La doctora Catherine Hankins, directora d'un centre de malalties de transmissió sexual a Montreal ha declarat que per poder verificar les afirmacions de Shilts caldria "analitzar milers i milers de certificats de defunció", perquè possibles víctimes de la SIDA entre el 1977 i el 1981 no van ser identificades com a tals.

Un portaveu d'Air Canada, la companyia d'aviació on treballava Degas, ha declarat que el comportament profes-

sional de l'auxiliar era "irreprotxable".

Res més que preservatius

D'altra banda, Everett Koop, un dels màxims responsables del departament de Sanitat dels Estats Units, ha demanat als metges que recomanin preservatius als pacients sexualment actius ja que "tenim poc a oferir contra la propagació de la SIDA".

La SIDA ha causat als EUA més de 25.000 víctimes mortals. Segons l'OMS (Organització Mundial de la Salut), a tot el món hi ha 61.346 persones afectades per la SIDA. Amèrica és el continent amb més casos —47.267— ja que els EUA sols comptabilitzen 42.182 casos. A Europa s'han registrat 7.420 casos, 5.826 a Àfrica, 635 a Oceania i 198 a Àsia. A Europa, els països on s'han detectat més malalts de SIDA són França (1.980); la RFA (1.400); Itàlia (1.025) i Gran Bretanya (1.013). A Espanya, segons l'OMS, només hi ha 508 casos.

Les noves malalties professionals al comerç

Dins del capítol de Seguretat i Higiene al treball, sovint oblidam l'apartat de les malalties professionals, potser perquè els símptomes no són immediats sinó que es desenvolupen en un període més o menys llarg, i això influeix en l'oblit en què cauen.

Per tothom és conegut el major risc dels treballadors de comerç, més propensos a patir malalties com les varices i problemes de columna, a causa de les moltes hores que passen drets, problemes de visió per la constant exposició a la llum artificial, etc. Però aquestes són malalties que podríem anomenar «obsoletes».

Amb l'aparició de les noves tecnologies als establiments comercials, també han arribat noves malalties pròpies del sector. El treball davant una caixa registradora, encara que monòton, sembla agradable però, i encara que no s'hagin elaborat informes en profunditat que avalin la tesi, els que hi ha demostrat que aquesta feina comporta un risc per a la salut, cansament, tensió mental i símptomes físics crònics.

TENSIO MUSCULAR

El cansament inicial se sent als braços, l'esquena, el coll i les cames. Aquestes tensions són causa de la manca de comoditat al lloc de treball que obliga a mantenir postures dolentes i per esforços suplementaris quan aixecam pesos. Els mals de cap i de coll són comuns a aquelles persones que han de mantenir una determinada postura durant un cert temps. Coses tan senzilles com la simple posició del teclat de la màquina contribueixen a la tensió muscular.

El lloc de treball que resulta còmode per a una persona de vint anys pot resultar incòmode per a una persona major, pel fet que aquestes darreres presenten una major inclinació del centre de gravetat corpora. que els joves, i això fa difícil i cansat operar una caixa registradora còmodament.

FACTORS AMBIENTALS D'ALTA TENSIO

La il·luminació artificial, moltes vegades insuficient, etiquetes dolentes, colors brillants als envasos i un continuat canvi del camp visual influeixen negativament sobre els ulls. El constant canvi del camp visual requereix moviments oculars continus a causa dels quals el cansament ocular és freqüent entre el personal de caixes.

Els majors esforços visuals són els de convergència i acomodació. la convergència significa coordinar els dos ulls per tal d'enfocar un punt específic. L'acomodació és quan els músculs de l'ull es dilaten i contreuen forçant les lents visuals a ésser més o menys esfèriques per fixar la imatge a la retina.

Un altre factor ambiental de tensió és el renou produït pels clients, màquines, carros i altaveus. El treballador sembla estar adaptat al renou ambiental i percebre'l poc, però això no significa que no sofreixi les seves conseqüències, ja que la constant exposició al renou produeix una tensió que es manifesta en un nivell general de cansament o excitació.

TENSIO MENTAL

La tensió física pot influir sobre el comportament afectiu i la tensió mental.

La constant concentració durant un temps considerable sobre una acumulació de xifres que han d'ésser transcrits correctament a la caixa i el continuat contacte amb els clients, que no sempre són model de bona conducta i freqüentment produeixen frustracions al treballador accentuen l'ansietat i el cansament físic i mental.

Els factors de tensió professional descrits anteriorment tenen conseqüències considerables en la salut del personal de caixa. Diversos estudis han demostrat que el personal de caixa es queixa freqüentment de cansament general, mal de cap, així com de pesadesa i dolors a l'espatlla, mans i dits, especial-

ment del costat dret. Aquests estudis suggereixen igualment que els moviments repetitius del braç en combinació amb pressió estàtica, medi ambient desfavorable i una forta tensió muscular, causen desordres cèvico-branquials (del coll i del braç).

A tot això hi hem d'afegir la utilització del raig làser als sectors òptics, que comporta una gran càrrega d'incertesa en les seves conseqüències sobre la salut.

HORARIS LLIURES I CULTURA: UNA TRISTA REALITAT PER AL TREBALLADOR DEL COMERÇ

Les relacions laborals al sector del comerç al nostre país suposen, en la major part dels casos, un allunyament del treballador de la seva família i una important limitació del seu accés a la cultura. Si amb la regulació màxima de 60 hores comercials a la setmana, el treballador del comerç s'havia convertit en una mena d'esclau del sistema, que vivia únicament i exclusiva per produir, amb l'alliberació dels horaris comercials aquesta substitució s'ha vist considerablement agreujada.

La promulgació del Reial Decret llei 2/1985 del 30 d'abril, que donà lloc a l'alliberació dels horaris comercials, lluny de crear llocs de treball, ha portat a una política empresarial de modificació de les condicions de treball, de tal manera que, amb la mateixa plantilla, es cobria major nombre d'hores de treball i es pretenia al mateix temps la creació d'uns hàbits de consum il·lògics a la nostra societat; tot això en perjudici sempre del treballador.

Amb aquesta actitud empresarial, la formació integral del treballador es veu notablement perjudicada. L'accés a la cultura i el gaudi de l'oci i el temps lliure es veuen tan limitats que gairebé es pot considerar com a negats al treballador del comerç.

I per si encara no bastàs, l'Administració, encara que essent conscient de la seva reduïda

capacitat d'inspecció i control sobre les empreses, permet aquesta situació en detriment constantment a revisar unes decisions sobre política econòmica que, amb el temps s'ha demostrat, tan sols ha contribuït a crear inestabilitat i inseguretat dels llocs de treball del nostre sector.

Amb el retorn a uns horaris comercials convenientment regulats i amb la reducció de la jornada laboral contribuïm no tan sols a millorar les condicions de

treball del sector, sinó a deixar al treballador del comerç en millor condicions per a la seva formació integral. La nostra tasca, tant a nivell legislatiu com de negociació col·lectiva, ha de procurar que el treballador del

comerç deixi d'ésser un simple element creat per a produir i pugui formar-se humanament, contribuint així a l'«emancipació integral de la classe treballadora», com diu la nostra Declaració de Principis.

El 62 per cent dels adolescents usa el coit interromput per evitar l'embaràs

Segons les dades de dos estudis, fets a nivell estatal, que es presentaran al Congreso Nacional de Ginecologia (que començarà el dia 22 de novembre, a Oviedo), en els darrers deu anys ha disminuït l'edat d'iniciació al sexe entre els adolescents. Això ha provocat un augment dels embarassos.

Els autors d'un treball circumscriu a Saragossa han destacat que, sobre una mostra de 729 adolescents menors de 18 anys, l'inici d'aquests al·lotes al sexe va ser als 13 anys un 2 %, als 14 un 3,7 %, als 15 un 10,15 %, als 16 un 28,53 %, als 17 un 21,81 % i als 18 un 33,74 %.

El temps que va trans-

córrer des de les primeres vegades fins a la primera consulta ginecològica va ser d'un any per al 67,74 %, 2 anys per al 23,45 %, 3 anys per al 7,4 %, 4 anys per al 3,8 % i 5 anys per al 0,8 %.

Els autors desaconsellen en aquesta edat l'ús dels dispositius intrauterins, a no ser que hi hagi impediments psíquics o físics per (que ja es ven als bars i als cinemes) no és massa acceptat pels joves «pel poc que té de romàntic» i fan referència als espermicides i el seu alt grau de seguretat i per no tenir efectes secundaris.

Quant als mètodes de barrera (diafragma, caputxes) els doctors consideren molt poc efica-

cients aquests mètodes pel fet que les seues aparicions genital i, consegüentment, no els usen correctament, augmentant el risc de quedar embarassades.

Per altra banda, els autors han destacat el problema de salut pública que planteja l'augment dels embarassos entre les adolescents. Una de les causes d'aquest augment és l'avançament de l'edat d'iniciació al sexe en uns quatre-cinc anys, la necessitat de relacions i la vulnerabilitat de certes adolescents de baix nivell educacional i la violència. Els autors han destacat que la futura mare d'aquesta edat encara no és una dona adulta.

Joan Mayol

El Vilella, naturalista retrobat

Pot ser una sorpresa que ara, quan sembla començar la tasca d'una minoria per fer conèixer i estimar la Natura il·lenca, ens trobem que fa dos segles ja hi havia en aquesta illa un professional en la matèria.

En efecte, fa pocs mesos, la biòloga Isabel Azcàrate ha llegit a Madrid la seva tesi de Llicenciatura sobre la vida i l'obra naturalista de Cristòfol Vilella, artista mallorquí pagat per la Corona per a reproduir amb pincel i preparar especimens dels animals més notables de Mallorca des de 1773 fins al 1803, any de la seva mort.

Vilella era pintor (Es autor, entre d'altres, dels quadres de l'església d'Establiments), cosa no sorprenent: en els seus inicis, els Museus d'Història Natural tenien fonaments artístics i estètics, ja que la zoologia com a ciència naixia aleshores. Vilella comonia curiosos conjunts de conxes i "productes marins", però sobre tot, pintava als animals i les plantes de l'illa, i n'embalsamava, enviant-los a la Cort, per al Gabinet d'Història Natural del Príncep Carles (Carles IV), el futur Museo Nacional de Ciencias Naturales.

L'obra d'Azcàrate, de la que hem pogut fruit el manuscrit, és impressionant, ja que ha rescatat bona part de la correspondència del mallorquí, i sobre tot, a retrobat a l'Acadèmia de Belles Arts una part important de les pintures i gravats de Vilella. És molt interessant la col·lecció de peixos, magníficament reproduïts.

Però per ventura és a la correspondència on es troben informacions més interessants, per al mallorquí de 1987. Vilella, per exemple, s'ocupa d'obtenir per al Museu algun Vell-mari, cosa que fa a la Cova del Cap de Ferrutx, on es troba un esbart de vuit "que se echaron al mar, metiendo mucho ruido a ladridos, y levantando mucha

espuma en dicho puesto, que casi nos llevó el barquillo y los tres hombres que a la referida cueva nos condujeron por el mar". Envía a Madrid un Pelicà, tres grues damiselles i altres espècies avui totalment absents de la nostra fauna. Les captures d'animals de prat les feia a Sa Porrassa i Santa ponça, que llavors tenien una fauna molt interessant. Refereix la captura d'una àguila a "la selva denominada del Coll Den Rabassa", o ens dona el nom mallorquí d'espècies avui desconegudes a nivell popular, com el *Podiceps nigricollis* o *auritus*, al que denomina Estel d'Or. Refereix Vilella com del greix de Voltor en feien el apotecaris ungüents per malalties dels pits, o que es creia que posants, les restes d'un amir dins el baül de la roba, aquesta no pateix ama.

L'obra de Vilella, malgrat les gravíssimes carències que en una illa aleshores pobre hagué de patir (...en esta isla son pocos los curiosos y los libros menos... me veo aislado en pais corto...), és de gran interès, ja que procurava recollir molt diverses informacions sobre els animals que replegava, ens proporciona aportacions ben concretes de la situació del nostre patrimoni natural en el segle XVIII (i, per tant, de la seva degradació), i fins i tot conté aportacions lingüístiques i folklòriques.

No manquen tampoc, a la tasca del pintor, preocupacions conservacionistes, en especial referides a la mar: a l'any 1796 realitza un estudi pesquer de l'illa que inclou "les utilidades que se podrian conseguir con la corrección de los abusos de la pesca y de los que se dedican al ilícito comercio".

La publicació d'aquesta obra, amb les magnífiques pintures naturalistes de Vilella, seria una valuosa aportació a la cultura naturalista de Mallorca.

La ràbia

Miquel Riera Alcover

Aquest estiu ses autoritats sanitàries espanyoles han comunicat s'existència de virus de sa ràbia a rata-pinyades que havien mossegat a dues persones de terres valencianes i andaluses. Poc a cosa més vos puc dir d'aquest fet, emperò sa notícia és tan important que m'ha paregut convenient parlar d'aquesta greu malaltia per poder-la prevenir.

Sa ràbia es deia i es diu encara hidrofòbia perquè es malalts rebutgen de manera violenta s'aigua que lis produeix només veurer-la, dolorosos espasmes des muscels de sa deglució. Aquests malalts després de convulsions i paràlisis dramàtiques acaben morint-se. Per sort aquesta malaltia no és gens freqüent a s'home.

Apròfit per dir que es virus són sa forma més elemental i petita de vida. Si augmentàssim una puça a sa grossària des poble de Manacor, un virus amb aquest augment seria només com una cagarada de mosca. Vegeu si deu dur feina investigar i cercar aquests éssers tan diminuts. Bé, idò, un d'aquests éssers és sa causa de sa malaltia de sa ràbia. Es virus el tenen molts d'animals salvatges del món sense estar malalts. A Espanya no el tenim però sí a n'hi ha a Àfrica i al Centre-

Europa. Quan un animal d'aquests mossega un ca o una rata o un moix li passa es virus amb sa saliva i pateix sa malaltia, abans de morir torna rabiós i desgraciat d'aquell que reb una mossegada, està fet d'ell. Amb es moviment turístic d'aquestes illes, de persones i animals, qualsevol dia ens arribarà un ca amb ràbia i tendrem un desastre.

El que ha passat aquest estiu es que dues rata-pinyades, no sabem perquè, han mossegat a dos al·lots i ha vingut ben de nou trobar es virus de sa ràbia dins es dos animals. S'està estudiant es cas. Per ara el que convé dir és que no n'agafeu cap de rata-pinyada. Deixau-les correr. No les fassau fumar ni altres bestieses. Avui podeu ésser un perill. Es cert que ses rata-pinyades de per aquí només mengen insectes que cacen volant amb sa boca oberta i amb es curiós sistema d'un radar natural. A n'hi ha unes per Amèrica que s'anomenen vampirs que aquests sí que ataquen ets animals i ses persones i les xuclen sa sang. Aquests quiròpters són ben perillosos perquè moltes vegades tenen es virus de sa ràbia. Ets altres vampirs només surten a ses pel·lícules i a ses rondalles de centre d'Europa.

El que hem de fer noltros perquè no m'hos passi res, a part de no

tocar aquests animals tan lletjos des que hem parlat és vacunar a tots es nostros cans. Es menescal m'hos diria com i quan ho hem de fer. I si m'hos mossega un ca o un altre animal hem de dir-ho a n'es metge i també a n'es menescal per si hi ha gués perill de malaltia. Es menescal vigilarà es ca que ha mossegat i si dins catorze dies no es mor és que no estava malalt. Ara bé, si es mor s'ha d'investigar sa presència des virus i si és positiu s'ha de vacunar sa persona tot d'una. Però no convé vacunar-nos si no és ben necessari perquè sa vacuna de sa ràbia és un poc perillosa.

També és ben convenient que s'Ajuntament tengui una canera amb condicions sanitàries adequades perquè es cans perduts i sense amo són un element molt exposat si un dia es declarava aquesta enfermedad.

Per acabar vull dir que ningú se retgiri massa. Es cans i es moixos mosseguen i rapinyen sense estar rabiosos. Per això no tengueu ansia mentres no es declari qualche cas oficialment. I sapigheu que sa millor manera de tractar una mosseada de ca a ca-vostre es rentar-la molt bé amb aigua i sabó. Després mostrau-la a n'es metge.

La conveniència de ser Narcís

Fadda dibuixa el narcisisme a les pàgines de "L'Espresso"

A bans-d'ahir Girona celebrava amb esclat la festa de Sant Narcís. Però el patró de la ciutat dels quatre rius no té res a veure amb la flor del mateix nom ni amb el personatge mitològic grec en el qual es va inspirar Sigmund Freud per qualificar el narcisisme. Hi ha Narcisos i narcisos, encara que tots plegats alimenten la literatura, la mèdica o l'altra.

Al capítol de la mèdica, el setmanari *L'Espresso* dedica aquesta setmana un sorprenent reportatge al congrés psiquiàtric celebrat aquest mes d'octubre a Roma sobre el narcisisme. Contràriament al que es pensava des que Freud va publicar el 1914 l'assaig baptismal *Introducció al narcisisme*, ara resulta que aquesta alteració del caràcter no és tan perniciosa. Ben al contrari, cada vegada li troben més aspectes positius.

Com tothom deu saber, la mitologia grega dona constància d'un *guaperes* de la Beòcia anomenat Narcís, al qual la bellesa de les nimfes o dels jovecells no li feia ni fred ni calor. Es va acabar enamorant de la pròpia estampa reflectida en l'aigua, abans de transformar-se en la flor que n'ha heretat el nom. El pare de la psicoanàlisi va repescar la llegenda per qualificar els problemes psicològics derivats del replegament sobre l'admiració d'un mateix com a escut contra la relació amb els altres.

Era des d'aleshores sinònim d'egocentrisme més o menys desmesurat. Doncs no. Els experts d'avui opinen que en aquest aspecte val més pecar per excés que per defecte.

El president del congrés psiquiàtric internacional, Ser-

gio de Risio, declara a *L'Espresso*: "Jo i altres investigadors, hem volgut aquest congrés per donar espai teòric al cantó positiu del narcisisme, tan oblidat. És útil per l'edificació i la solidesa del jo, així com un eficaç vehicle de comu-

nica i relació amb el món".

La revista ho abona amb una citació del llibre del nord-americà Christopher Lasch *La cultura del narcisisme*. Sosté que una dosi raonable en el caràcter pot convertir-se en motiu d'afirmació, en una societat com l'actual que "no fomenta la intimitat amb un mateix". Però de res massa, és clar. Christopher Lasch recorda immediatament l'àmplia difusió contemporània de les alteracions narcisistes i arriba a afirmar que són "per l'analista de l'any 2000 allò que eren a principis de segle per Freud i els seus col·legues la histèria i la neurosi obsessiva". I afegeix que els excessos són d'allò més visible "en el món de la política i de l'espectacle".

Però el professor de neuropsiquiatria infantil de la universitat de Roma Adriano Gianotti torna a posar el tema en les noves coordenades: els confins entre normalitat psicològica i patologia són molt labils. Considera que una proporció de narcisisme resulta molt sana o fins i tot indispensable per l'autoestima i el respecte d'un mateix.

Naturalment, totes aquestes opinions les expressen amb molta menys destresa expositiva i literària que la que utilitza ara jo en reproduir-les aquí d'una manera francament més satisfactòria, molt més subtil, més brillant, més atractiva...

Un grup d'amics de la família Sbert-Nicolau es fotografià amb ells i les altes personalitats de Mare Nostrum.

Silvia Chaki entrega el Diploma d'Honor a les germanes Sbert. D'elles és el major mèrit en el servei que es dona als clients.

Màxima distinció de Mare Nostrum a la seva Agència de S'Arenal

Una agència de S'Arenal ha estat premiada amb la màxima distinció que es concedeix a nivell de l'empresa. Es tracta, en aquest cas, de Mare Nostrum Assegurances.

Dies passats assistírem a l'entrega del Diploma d'Honor i Insígnia d'Or a l'agència de Mare Nostrum a la zona turística arenalera. Mare Nostrum té muntades dues agències al llarg de la platja. Una a l'edifici dels hotelers, al carrer Marbella, i l'altre a la Plaça Major, cantonada amb el carrer Berga.

Fou a l'agència de la plaça del mercat on tengué lloc la festa. En primer lloc es procedí a la benedicció de l'ampliació del local, a càrrec del rector de S'Arenal, P. Jordi Perelló Frontera, T.O.R.

Amb l'assistència del director general de Mare Nostrum, Antoni Lacasa Casasús; el sub-director general, Vicens Martorell Amengual; el sub-director general adjunt, Jordi Canal Gomara i el sub-director general de la península, Josep Moro; el director general comarcal, Pau Cabot

Payeras i el director de marketing, Antoni Aguilar.

Hi assistiren també un bon nombre d'amics de la família Sbert-Nicolau, responsables del funcionament de l'agència d'assegurances.

Parlaren Sílvia féu una disertació magnífica sobre el que significa distinció a l'agència de S'Arenal «és la més alta que concedeix la nostra companyia a una agència o a un agent. Per tant, S'Arenal està de completa enhorabona», digué la simpàtica, bella i elegant Sílvia.

Sílvia Chaki entregà el Diploma d'Honor a les germanes Maria i Xesca Sbert Nicolau, ja que elles són les que s'encarreguen amb esment d'un preciós ram de flors a Francesca Nicolau Manera, col·legiada en assegurances i muller de Tomeu Sbert, col·laborador de S'ARENAL DE MALLORCA.

A continuació, Sílvia imposà a Tomeu Sbert la Insígnia d'Or del «Club Mare Nostrum 2000» per ser el cap de família de l'agència premiada. Tomeu Sbert correspongué amb un altre

bonic ram de flors per a Sílvia.

Finalment, el director general de Mare Nostrum, Antoni Lacasa, pronuncià un parlament, brillant i emotiu, deixant tancat l'acte.

Foren molts els amics de la família Sbert-Nicolau que acudiren a donar-los la felicitació. Es va oferir un refresc, begudes i menjar a tots els presents.

Enhorabona.

UN POC D'HISTORIA

L'agència que ha estat premiada per la Companyia Mare Nostrum es va establir a començaments de l'any 80. Fou a la mateixa casa d'ara, però amb l'entrada al carrer Berga. Tres anys després s'ampliava, passant un menjador annex a ser també oficina.

L'any 1985 l'agència passava a la cantonada de la Plaça Major i l'esmentat carrer Berga. Es posaren mobles nous i es passà a estar a la plaça però seguint sempre dins la mateixa casa.

Fa un parell de setmanes que la mare de les dues senyoretes que s'encarreguen de l'agència, Maria i Xesca, Francesca, la qual és la muller del nostre amic Tomeu Sbert, decidí decantar la tenda de perfums i papeteria donat que la seva salut no era massa bona.

Per això, aquesta setmana passada es féu la benedicció del que ara podem dir que és una completa agència general d'assegurances. I que per qüestions d'assegurances no és necessari anar a Palma.

Per part de Mare Nostrum central, l'agència sempre ha comptat amb bons inspectors comercials, en Miquel Montserrat, després en Natxo Summers, n'Antoni Hidalgo, en Xisco Sánchez, en Bernat Ferrer, en Bernabé, en Miquel Lladó i darrerament en Pau Cabot. Tota aquesta gent està molt ben preparada i és molt professional.

I per donar un servei millor a la zona, el mes de febrer de l'any 1985, es posava en funcionament una agència a l'edifici de l'Associació d'Hotelers, agència que es fon amb l'altra, però els clients estan més ben servits. I això és el que interessa.

TEXT DEL DIPLOMA D'HONOR

El Diploma d'Honor que s'entregà a l'agència de S'Arenal diu així:

«El Club Mare Nostrum 2.000 a D. Agencia Sbert. En mérito a su brillante labor comercial y superación de las cifras de producción previstas en las bases del Club Mare Nostrum 2.000. Se le impone la Insígnia Categoría Oro. Lo cual le acredita en su con-

dición de miembro del titular del mismo desde el ejercicio del año 1986». Signat

per Antoni Lacasa Casasús, director general.

Text i fotos: Mateu Joan

Es premiava l'agència. I com a cap de família, rebé la imposició de l'Insígnia d'or, el nostre amic i col·laborador.

El P. Jordi Perelló T.O.R. va beneir l'ampliació de l'agència d'assegurances.

I ram de flors per a Francesca Nicolau Manera, agent col·legiat i mare de Maria i Xesca.

Petits anuncis

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Canteres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.
Cada paraula, 10 pessetes.

BORSA IMMOBILIARIA

URGEIXEN PISOS PER LLOGAR. FINQUES AMENGUAL.

Sant Cristòfol, 16.
Tel. 269250.

TRASPAS floristeria platja. Exclusiva Interflora. A convenir. AMENGUAL. 269250.

OCASION, TRASPAS Hamburgueseria a S'Arenal per no poder atendre. 3.000.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

PALMA, zona Institut. Pis preciós, semiamoblat, calefacció. 80.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

EDIFICI PULLMAN estudi amoblat amb dret a piscina, Marivent, davant cal Rei, venc per 1.500.000. Tel. 260395.

XALET a estrenar a Cala Santanyí, 1.000 m2. solar, 264 m2. edificats, venc per vint milions. Tel. 653363.

S'Arenal de Mallorca
Tel. 265005

EL MILLOR SUPORT publicitari de la seva empresa a la nostra comarca.

CAN PASTILLA, xalet 3 dormitoris, amoblat, bany, terrasses, telèfon, aparcament, vistes, jardí. AMENGUAL 269250.

ZONA PASSEIG MALLORCA, pis 3 dormitoris, amoblat, terrasses, calefacció. 50.000 ptes. AMENGUAL 269250.

PALMA NOVA, pis 3 dormitoris, bany, terrasses, rentadora, tot l'any. 40.000 ptes. AMENGUAL 289250.

SANTIAGO RAMON Y CAJAL, pis 3 dormitoris, amoblat, telèfon, terrassa, aparcament, tot l'any. AMENGUAL 269280.

CALA GAMBA, pis 2 dormitoris a estrenar, completament amoblat, vistes bahia. 40.000 ptes. AMENGUAL 269250.

PLANTA BAIXA a S'Arenal, 3 dormitoris, amoblat, terrassa, bany. 40.000 ptes. AMENGUAL 269250.

IMPALA II estudi amoblat, venc per 1.500.000. Tel. 260395.

CRISTALLERIA TORRES

VIDRES, CRISTALS, MIRALLS, MARCS, ALUMINI ...

CARRER LISBOA, 35
TELS: 266517 - 491785
S'ARENAL DE MALLORCA

S'ARENAL: Primera línia, quart pis, amoblat, 3 dormitoris. 400.000 ptes. AMENGUAL: 269250.

S'ARENAL, pis 2 dormitoris, amoblat, terrassa, totes les despeses incloses, tot l'any. 36.000 ptes. AMENGUAL 269250.

CAN PASTILLA, pis 2 dormitoris, fins el maig. 30.000 ptes. AMENGUAL 269250.

LOCAL 30 m2. a S'Arenal, terrassa. 30.000 més IVA. AMENGUAL. 269250.

TRASPAS bar, zona coreus a Palma, ben muntat. 8.500.000 ptes. AMENGUAL 269250.

PROP DEL SUPERARENAL, traspàs local gran. Tels. 268450-262351.

PIS SENSE MOBLES, zona Marquès de Fuensanta, 4 dormitoris. 33.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

CA'N PASTILLA, zona tranquil·la, pisos sense mobles, 3 dormitoris, nou. AMENGUAL. 269250.

ZONA AVDA. ARGENTINA, pis 3 dormitoris, bany de luxe. 60.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

SON CALIU, apart. 1 dormitori, perfecte estat. 40.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

CALA GAMBA, pis 3 dormitoris, nou, davant el mar. AMENGUAL. 269250.

TRAVESSIA REIS CATALICS, 3 dormitoris, bany, terrassa, amoblat. 30.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

SERVEIS PROFESSIONALS

INSTAL·LACIONS SANITÀRIES i reparacions. Servei ràpid. Tel. 263493.

MOBLES DE TOTA CLASSE, bon preu i bon tracte. MI MUEBLE. Exercit Espanyol, 6. Tel. 261629.

LLOGARIA dona de servei que habita a S'Arenal. Interessades, telefonar de 21 a 22 h. al telèfon 26 76 99.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314 - Es Pil·larí.

FERRERIA DE N'ANTONISEGUI. Ferro i alumini. Carrer de Castillejos, 53. Tel. 262592. Coll d'En Rabassa.

PINTOR-RETOLISTA, façanes, furgonetes, tendals, cristalls. TALLERS LLUMS. Tel. 265616.

EXCAVADORA J.B.C., síquies, aljups, clots per sembrar arbres. Telèfon: 245900.

CONTESTADORS AUTOMATICS, telèfons sense mans, telèfons sense fils. ELECTRONICA EL GAUCHO. Carrer Mallorca, 2. Tel. 263423.

PORTES, finestres, persianes amb el seu marc, de segona mà a partir de 1.500 pessetes. Taulons i portes noves. ARMIJO. Carrer Fletxa Jover Coll, 26 - Son Ferriol. Tel. 275283.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335 - Coll d'En Rabassa.

MATERIAL DE CONSTRUCCIO, rajoles i pavimentació. JOSEP MARTINEZ. Carrer Canonge M. Rotger, 9. Tel. 260091.

TINTORERIA CALTOR. Netetja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peces de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

PAPERERIA CERVERA. Material escolar i d'oficina. Llibres de comptabilitat. Cardenal Rossell, 82 - Coll d'En Rabassa.

PNEUMATICS BRASIL, pegats ràpids, bateries, correjes de ventilador, camvis d'oli, greixar. Carretera de Manacor, 391 - Son Ferriol. Tel. 270645.

MECANICA GENERAL, equilibrats i netetja de motors. TALLERS VIDAL. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048 - Es Pil·larí.

CRISTALLERIA TORRES. Carrer Lisboa, 35 - S'Arenal de Mallorca. Tel. 266517.

INSTAL·LACIONS elèctriques i sanitàries CEJU., C.B. Carrer Marquès de Tenerife, 77. Telèfon: 242593 - Son Ferriol.

METALURGICA S'ARENAL. Reixats, barandilles, ferro forjat, treballs en alumini per a obres, soldadura elèctrica i autògena, treballs al torn. Pere Canals i Quetgles. Carrer Menorca, 10. Telèfon: 263910 - S'Arenal.

LLANTERNER: Termos elèctrics i de butà. Reparacions de tota casta. Tel. 266961.

VIDRIERA S'ARENAL. Cristalleria, alumini, securit. Carrer Cuartei, 31 - S'Arenal. Tel. 263632.

ARREGLAM rentadores, màquines registradores, ràdio-cassettes de cotxes, porters electrònics. Electronica EL GAUCHO. Carrer Mallorca, 2. Telèfon: 263423.

TOT INFORM. Comptabilitat per ordinador, assessoria fiscal i jurídica. Trasmemo, 36. Tel. 268450.

BORSA DEL MOTOR

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. AGENCIA OFICIAL RENAULT. Tel. 413867 - Son Ferriol.

L'oració a l'Esperit Sant

Esperit Sant, tu que m'ho aclareixes tot, que il·lumines tots els camins perquè jo assolixi el meu ideal. Tu que em dones el do diví de perdonar i oblidar el mal que em fan i que en tots els instants de la meua vida estàs amb mi, jo vull amb aquest curt diàleg agrair-te tot el que has fet per mi i confirmar una altra vegada que mai més vull separar-me de tu, per mort gran que sia la il·lusió material.

Desig estar amb tu i amb tots els meus éssers estimats a la Gràcia Perpètua. Gràcies per la teua misericòrdia amb jo i els meus.

(La persona haurà de resar aquesta oració tres dies seguits sense fer la demanda; amb aquests tres dies assolirà la Gràcia, per més difícil que sia).

Publicar quan es rebí Gràcia.
Agraeix la Gràcia assolida.

M.S.V.

ELECTRÓNICA S'ARENAL
VENTA I REPARACIÓ
TV - VIDEO - HI FI
TEL: 265774

GASEOSA BONA PELS NINS
BONA PELS PADRINS
BONA
REPARTIDA PER GASOSES MONTSERRAT, S. A.
Tel. 260090.
Carrer J. Verdaguier, 26
S'Arenal de Mallorca.

Petits anuncis

COMPRES I VENDES

MOBLES CASTILLEJOS. Matalassos, canapés Flex, tressillos, mobiliari de cuina, taller de fusteria. Carrer de Castillejos, 1 i 3. Tel. 260580 - Coll d'En Rabassa.

VIATGES

VIATGES XALOKI. Bitllets de vaixell i d'avió. Telèfon: 267450.

VIATGES SPANIEL. Bitllets d'avió i de vaixell (barco). Creditviatge i forfaits. Platja de Palma. Tel. 268100 - S'Arenal. Tel. 265374.

VIATGES KONTIKI. Bitllets d'avió i de vaixell, lloguer de cotxes sense xofers, minitours, preus especials per a col·legis. Avinguda Nacional, 29. Tels. 265900-266535 - S'Arenal de Mallorca.

VIATGES S'ARENAL. Bitllets d'avió i de vaixell. Vols xàrter. Creditviatge. Lloguer de cotxes. Reserves per telèfon i entrega de bitllets a domicili. Telèfons: 266673-261265. S'Arenal.

PERRUQUERIES

ENCARNA Perruquera. Coll d'En Rabassa. Tel. 267218.

JAUME, barber de Ses Cadenes. Tel. 262065.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MIQUELLA PERRUQUERA. Neteja de cutis, manicura i pedicura. Carrer Mallorca, 3 - S'Arenal. Tel. 263423.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

ROSA I MARI CARMEN perruqueres. Manicura i pedicura. Carrer Tinent Garau Fargas, 30 - Es Molinar. Tel. 276330.

PERRUQUERIA CATL. Permanents, tenyits, i reflexos. Manicura i pedicura. Torrent, 27 - S'Arenal. Tel. 490439.

PEPE ROMERA, perruquer de senyors. Tall a les tisores i a la navalla. Dofí, 4. Tel. 262856 - Ca'n Pastilla.

ANTONIO Perruquer de senyores. Trassimeno, 16 - S'Arenal.

ENSENYANCES

C. BALEARES, 25-2
El Arenal

ACADEMIA BARCELO. Informàtica, banca, mecanografia, comptabilitat informatitzada, comptabilitat personalitzada, idiomes, Carrer de les Balears, 25-2. S'Arenal de Mallorca.

CENTRE CULTURAL CA'N PASTILLA. Gimnàstica de manteniment femení, aeròbic, gim-jazz, gimnàstica rítmica i taekwondo. Professors titulats. Preus molt econòmics. Local darrera l'església de Ca'n Pastilla.

SE DONEN CLASSES de solfeig i piano, hores a convenir. Tel. 266845, matins.

GIMNAS IROY. Abans Chon-Ma II, Taekwondo, G. de manteniment, pesos, g. rítmica, jazz. Professors: Tita, Manolo García i Domingo Pelàez. Plaça de Sant Mari, 6. Tel. 267994. Coll d'En Rabassa.

ANIMALS DE COMPANYIA

PRODUCTES PEL CAMP. pinsos, insecticides, animal de companyia. "PAJARERIA" S'ARENAL. Plaça dels Nins, 26, S'Arenal.

AQUEST ESPAI VAL 1.050 PTES. IVA INCLÓS

CLINCA VETERINARIA S'ARENAL. Dr. Daniel A. Magrini. Consulta al carrer Joaquim Verdager, 17. Dematins de 10 a 13'30. Horabaixes de 16'30 a 20. Tel. Clínica: 490153. Tel. urgències: 207919.

CONSULTA VETERINARIA Ca'n Pastilla. Dr. M. Perelló. Horari de consulta de dilluns a divendres de 4'30 a 8'00 i dissabtes de 9'30 a 13'00. Carrer Singladura, 11, local 5. Tel. 266630. Urgències: 262747. Venda de productes farmacèutics.

CONSULTORI VETERINARI. Carrer Exèrcit Espanyol, 23 - baixos. Tels. 491736 - 296097. De dilluns a divendres, de 17 a 20 hores.

RESIDENCIA I ESCOLA d'ensinistrament de cans. Venda de cadells. "CRIADERO LOS VALIENTES". Tel. 662136.

PERSONALS

CERC DONA entre 30 i 50 anys per a relació engrescadora i antidepresiva. Escriu-me a l'Apartat 124. de S'Arenal. Ref. 113.

DIVORCIADA, 33 anys, dos fills petits, sense problemes econòmics, cerca home per a relacions serioses. Carretera Militar, 297-2, de S'Arenal. Carme.

SENYOR, 42 anys, separat, sense problemes, estatura mitjana, molt amorós. Cerca senyora educada. Voldria ser feliç, formar parella. 209566.

SEPARADA, 38 anys, fills grans, bona figura i estatura mitjana, molt amorosa, cerca senyor fins a 48 anys, sense problemes i amb bons sentiments. 209566.

SENYORA, 48 anys, bona salut, activa, amorosa i afectiva. Desitja entaular relació formal amb senyor de cultura mitjana, fins a 56 anys. Tel. 209566.

SENYORA, comerç propi, elegant i atractiva. 40 anys, separada, amb una filla. Cerca senyor de bona posició d'una quarantena d'anys que sia amorós i no estigui gras. 209566.

ALLOTA de 41 anys, separada, mestressa de casa, un fill, bona persona. Cerc home formal fins a 50 anys, simpàtic, tranquil, comprensiu. Tel. 209566.

CAMBRER, 20 anys, sincer, formal. Cerc allota intel·ligent, amb personalitat i simpàtica. Tenc feina segura, cotxe, estatura 1'72 i estic prim. Tel. 209566.

SEPARADA de bona posició, negoci propi, 41 anys, de caràcter agradable i sincer. Cerc home d'una cinquantena d'anys, formal i amb la vida solucionada. 209566.

DIVORCIAT, 40 anys, feina segura a Coca-Cola. Bon sou, cotxe, pis gran. Cerc dona feineria a qui agradi sortir i disfrutar de la vida. Tel. 710087.

TENC 24 anys, morena, ni gran ni petita, estudis normals. Cerc al·lot intel·ligent amb bona feina fins a 30 anys. Fins matrimonials. 209566.

CUINER de 30 anys, feina segura, 1'75, nascut a Palma. Cerc al·lot sencill, amable, i dolça. No fa res si té qualche fill. 209566.

VIDUA 57 anys, bona cuinera, simpàtica, amable, bona salut, sense fills. Cerca home fins a 65 anys que no tenguí problemes. 209566.

SOM DE POBLE, finca gran, m'agraden els animals i la vida tranquil·la. Som viduo i tenc 56 anys. M'agradaria trobar dona tranquil·la a qui agradi viure a un poble, bona mestressa de casa. Tel. 209566.

HOME DE 44 anys, 1'70 separat i bon sou, sense fill ni problemes. M'agradaria conèixer al·lota entre 35-40 anys de bon nivell cultural, estrangera. 209566.

SENYORA DE 70 anys. Alta, bona salut, simpàtica i mallorquina. M'agrada passejar i m'agrada la mar. Cerc home alt, bona persona i simpàtic. Sense problemes econòmics. Tel. 209566.

SEPARADA 41 anys, faig feina a una fàbrica, som prou atractiva, tenc pis i bon sou, cerc home, bona persona, alegre i casolà d'una cinquantena d'anys. Tel. 209566.

GASTRONOMIA

RESTAURANT CASA JUAN. Especialitat en cuina espanyola. Internacional Golden Crown. Carrer de Sant Cristòfor, 3. Tel. 269988. S'Arenal de Mallorca.

CAFE "SOMBRER", le seul café français a S'Arenal. Vous, retrouverez votre ambiance et pourrez déguster votre apéritif et notre café filtre. Rue Maria Antònia Salvà, 40. Tel. 266364.

RESTAURANT CARABELA. Cuina casolana. Carrer Salut, 24 - S'Arenal de Mallorca. Tel. 266205.

RESTAURANT PORTOFINO. Nous plats per aquest hivern, colomins farcits, conill amb ceba, llomillo al pebre bo i les nostres famoses pastes italianes. Carrer Trafalgar, 22 a la Ciutat Jardí.

OS CANTEIROS RESTAURANT. A casa galega do Ca'n Pastilla. Comidas e vinhos galegos. Av. Bartomeu Riutort, s/n. Tel. 262674 - Ca'n Pastilla.

CAFETERIA COSMOPOLITA. Pop a la galega. Peixos, marisc i carns. Vinhos da terra galega. Terra, 44 S'Arenal de Mallorca. Tel. 263099.

RESTAURANT CALA ESTANCIA. Cuina internacional. Peix, marisc i carn. Punta Cala Estància. Ca'n Pastilla. Tel. 267035.

CAFE CA'N REAGAN. Berenars i soparets. Lloc de trobada dels pagesos del Pla de Sant Jordi. Tel. 411266 - Casa Blanca.

EL PARADIS DE L'HAMBURGUESA. Hamburgueses, salxixes i pollastres a l'ast. Marbella, 43. Devora el quarter de la Policia Nacional.

ESCOLA D'INFANTS "S'aucellet"
GUARDERIA

C/ SANT CRISTÒFOL, 55
S'ARENAL. TEL. 267315

Tapisseriea Cannes

Tota classe de tapissats - tressillos d'encàrrec a mida

Carrer Cannes, 57 - Tel.: 261810 - S'Arenal de Mallorca

S'Arenal
de Mallorca
Telèfon: 265005.

EL MILLOR SUPORT publicitari de la seva empresa a la nostra comarca.

VIAJES **Spaniel**

Vols xàrter
Bitllets
Transmediterrànea
Vols internacionals
Creditviatge
S'Arenal: Plaça Major, 1
Tel. 265374.
Les Meravelles:
Llaüt, cantonada,
Mar Menor.
Platja de Palma:
Davant el Balneari, n. 1.
Tel. 268100.

S'VIATGES
S'arenal

Bitllets d'avió i de vaixell
Vols xàrter.
Creditviatge.
Lloguer de cotxes.
Reserves per telèfon i entrega de bitllets a domicili. Amilcar, 16. Tels. 266673-261265. S'Arenal de Mallorca.

GASTRONOMIA

CAFETERIA SENON. Plats combinats, gelats i begudes a la vorera de mar. Avinguda Nacional, 22. Tel. 490005 - S'Arenal de Mallorca.

RESTAURANT DELFIN DORADO. Bodes, comunions, dinars d'empreses. Dini per un mil·lenar de pessetes. Carrer Joan d'Austria, 13 - Badia Gran.

LA PANOCHA DEL MACHO. Restaurant dirigit per l'antic propietari de "Paco el Macho". Cuina graciosa i salerosa. Carrer Grúa, cantonada carretera de S'Arenal. Ca'n Pastilla. Tel. 269219.

RESTAURANT SA BOLLERA. Cuina feta com Deu mana. Si frissau, no vengueu. Carrer Acapulco, 4, Sortida, n. 3 - Les Mervelles. Tel. 265188.

CA'N QUIRANTE. Cuina mallorquina. Sopes mallorquines, xot rostit. Tel. 265785. Sant Jordi.

"PEQUEÑO MUNDO". Servei a la carta, cada dia manco els dimarts. Provi el nostre cabrit al forn, toston de Segovia, ossbuco, etc., etc. Buffets i tota classe de serveis a domicili. Batejos, bodes, comunions i dinars de companyonia, celebracions, etc. Son Garcia del Pinar, Coll d'En Rabassa. Tel. 268661.

RESTAURANT CA'N VERDERA. Els diumenges i festius, obert els migdies. Els dies feners manco els dilluns, obert de 19 a 4 de la matinada. Carrer Parcellas, 52. Devant el balneari 5. Tel. 261057.

BAR RESTAURANT ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyonia. Carrer de la Grúa, 6 - Ca'n Pastilla.

RESTAURANT EL HOYO. Bodes, batejos, comunions i festes socials. Els caps de setmana obert al públic. Carrer Cabot, 10 i carretera de Manacor, 365. Tel. 271021 - Son Ferriol.

Recepta de cuina

Biscuit glacé de vainilla amb salsa de maduixes

Ingredients:

-tres ous grossos
-quatre cullerades de sucre
-mig litre de nata
-vainilla en pols
-125 grams de maduixes

Batre molt bé els vermells d'ou amb el sucre i la vainilla fins que quedi una pasta blanca. Batre els blancs d'ou a punt de neu. Pujar la nata. Mesclar tot i posar-ho dins un motlle. Ficar-ho dins el congelador.

Salsa de maduixes: triturar les maduixes amb un poc de sucre, passar pel tamis.

Se posa dins copes, amb la salsa de maduixes per damunt, adornat amb unes tallades de kiwi i galetes de llengua de gat.

S'acompanya d'aiguardent sec.

CAFE CA'N «PEDRO»

(DAVANT L'HOTEL SANT DIEGO)

TAPES VARIADES

SANT CRISTÒFOL, 5
S'ARENAL DE MALLORCA

Calle Trafalgar, 22
Tels. 26 55 18 - 26 67 01
CIUDAD JARDIN
Coll de'n Rabassa

RESTAURANTE
PIZZERIA
PORTOFINO

Només es casa un de cada deu clients d'agències matrimonials

Cada vegada són menys les persones que volen contraure matrimoni

La gent es pot conèixer per vídeo i pagar en còmodes terminis

Qualsevol edat és bona per casar-se, si no es troba parella sempre es pot recórrer a una agència matrimonial

Efe
BARCELONA — Solament una de cada deu persones que desitgen casar-se o establir una relació estable amb una parella contractant, els serveis d'una agència matrimonial arriben a l'altar. A la ciutat de Barcelona, unes setanta persones inicien anualment tràmits en agències matrimonials o centres de relacions humanes per aconseguir casar-se, però només sis o set arriben a casar-se o a formar parella estable, segons fonts de la direcció de diverses agències matrimonials.

Conxita Casacoberta, psicòloga de professió i directora del centre de relació social i matrimonial COSM, que fa dotze anys que treballa en aquest camp, ha manifestat que actualment és molt difícil dirigir una agència matrimonial que funcioni. «El motiu no el sé amb certesa —ha afegit—, però assegurar que estadísticament té a veure amb la disminució del nombre de parelles que decideixen casar-se a Catalunya, tot i que les necessitats de comunicació de les persones a les ciutats mai no han estat més grans que ara».

A Barcelona passen anualment pel Registre Civil més de tres mil persones (3.152 persones l'any 1986), tot i que, segons fonts del Registre Matrimonial de Barcelona, d'aquestes sol·licituds «unes cinquanta finalment no acaben en boda». Una de les circumstàncies

que, al parer de Conxita Casacoberta, influeixen en la crisi de les agències matrimonials és la de tenir «un bon fitxer de gent disponible per casar-se» i el donar-se a conèixer amb un cert prestigi.

Treball plenament vocacional

Casarse mitjançant una agència matrimonial pot costar avui a Barcelona de 30.000 a 60.000 pessetes en funció dels serveis que cada centre

posi a disposició dels seus clients. «Tot i que, evidentment, això és un negoci —assenyala Conxita Casacoberta—, puc dir que per mi es tracta també d'un treball plenament vocacional i crec que el mateix opinen els altres directors d'agències o centres de relació».

Precisament, directores de centres o agències matrimonials insisteixen que «la nostra feina no consisteix a tractar amb màquines sinó amb persones i les seves necessitats de relació i, per tant, no és un negoci matemàtic».

Un dels serveis que des de fa alguns anys s'ha implantat a les agències matrimonials és l'accés a filmacions en vídeo de persones disposades a casar-se. Veure una d'aquestes pel·lícules no implica cap mena de compromís per al client que vol contraure matrimoni.

Per altra banda, ningú no pot dir que no es pot casar a través d'una agència matrimonial per problemes econòmics, ja que, segons Conxita Casacoberta, les agències donen àmplies facilitats de pagament als clients i els permeten pagar en un termini.

Astrologia

Joan Tomàs Hernández

Es recomana per avui signar tractes, negocis i associacions que estaven esperant una solució definitiva. Totes les que avui s'enllesteixin donaran el cent per 1.

Àries
Bon dia per contactes professionals amb advocats i notaris. Fi dels mals de cap deguts a sentimentalismes.

Taure
Excel·lent dia professional. Es pot dir que ja tens a les mans l'eina laboral necessària per canviar el teu futur.

Gèminis
Hauràs d'ajudar un familiar econòmicament. Si la causa és el joc, val més que l'ajut no sigui monetari.

Càncer
Irritabilitat matinal i capvespre filosòfic. Els plantejaments ètics violents rebutjats definitivament.

Lleó
Desplaçaments importants d'ordre familiar. Hauràs d'ajudar la teva parella. Fes pinya autèntica amb ella.

Verge
Bon dia per les ments calculadores i meticuloses. No deixis caps per lligar, si no, caurà com un castell de naips.

Libra
Dia i setmana dolenta per enfrontar-te judicialment a ningú. Arregla els problemes sense arribar als advocats.

Escorpió
Es despertarà en tu un esperit d'ermita renovador i profund que et servirà pel teu desenvolupament filosòfic.

Sagitari
Risc de tempesta afectiva fins al dia 3. Per tant no donis massa importància als trons i llampecs passatgers.

Capricorn
Nebulositat matinal i sorpreses vespertines. Intuïció genial en temes abstractes i surrealistes.

Aquari
A la tarda tindràs la ment wagneriana, tumultuosa, apassionada. Et recomano la poesia d'en Joan Brossa.

Peixos
Mira de tenir un diccionari a la mà, perquè avui tindràs tendència a confondre termes.

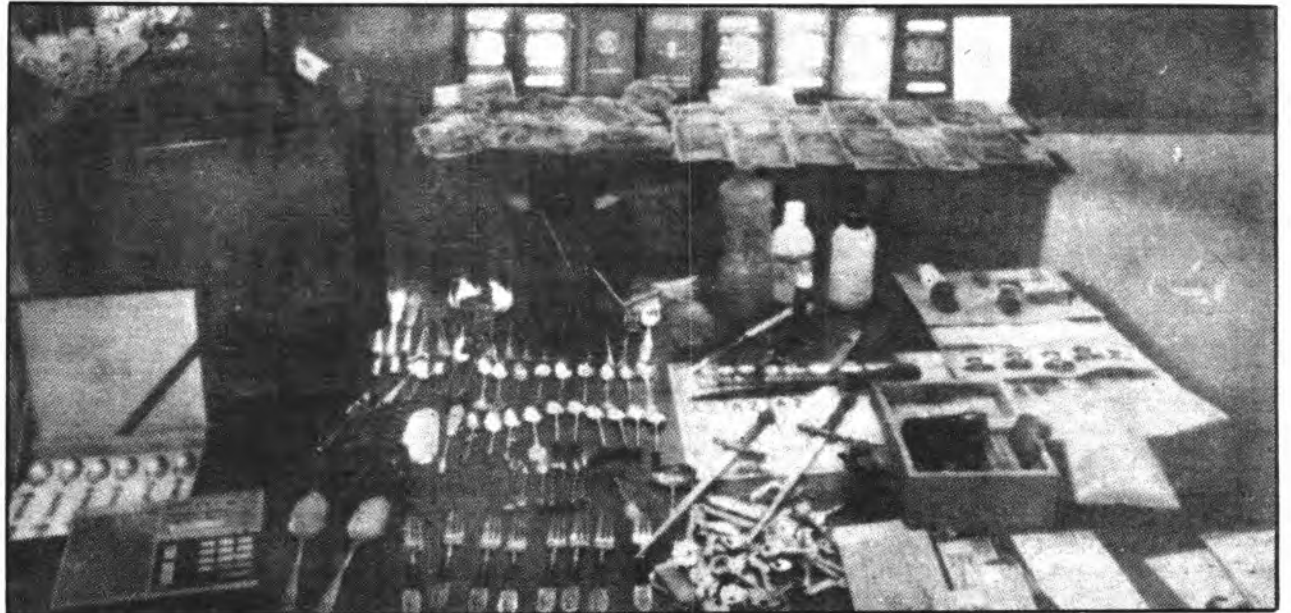

S'Aranjassa

Cans salvatges maten les ovelles

En una finca de S'Aranjassa (al quilòmetre 13 de la carretera de Palma a Lluçmajor) i durant uns quants dies successius, cans salvatges han mort algunes ovelles de la possessió.

L'amo de la finca ha intentat assustar els cans amb tirs d'escopeta i ha aconegut matar-ne dos. Aquest home assegura que els cans eren de la propietat dels habitants d'un xalet d'una urbanització pròxima. Els propietaris d'aquest xalet neguen que els cans fossin seus.

S'Arenal de Mallorca

Detinguts cinc estrangers per falsificació i robatoris

La Policia Nacional ha detingut cinc estrangers acusats de falsificar documents i d'haver fet alguns robatoris a la zona de S'Arenal-Ca'n Pastilla i Cala Major.

Els detinguts són: Jean-Luc Casamayor, de 29 anys i nacionalitat francesa, Aime Pierre, argelí de 32 anys, Farid Fini, també argelí i de 37 anys, Sophie Belgebra, de 21 anys i Regine Goumar, de 40 anys.

Després del registre efectuat per la Policia al domicili dels acusats es feren càrrec d'un milió en pessetes i divises, passaports falsificats, targes d'identitat falsificades, targes de crèdit robades i nombrosos travel xecs, a més dels utensilis necessaris per a la falsificació de documents. Tamé hi trobaren joies i altres efectes per valor de dos milions de pessetes.

GUIA MEDICA

SERVEI MEDIC QUIRURGIC BADIA. Igualatori mèdic, servei mèdic d'urgència, A.T.S., injeccions, tensió arterial, consultes ginecologia, làser, ona curta, electrocardiogrames, anàlisis. Centre Comercial "Aldea Blanca" (Bahía Azul). Tels. 238012 - 281313.

CENTRE MEDIC MIRAMAR. Medicina General (Igualatori), acupuntura xinesa. Carrer de Miramar, 9 - S'Arenal de Mallorca.

HERBA SANA. Herboristeria, nutrició, dietètic, acupuntura, fisioterapeuta - nautropata, manicura, pedicura. Carrer d'en Cirerol, 6. Tel. 492456. S'Arenal.

QUIROMASSAGISTA. Massatges terapèutics i de rehabilitació, artrosi, escoliosi, lumbàlgies, dorsàlgies, ciàtiques, varius, cel·lulitis, mal de cap, estrenyiment, paràlisis facials, etc. Esport Centre Son Verí. Carrer Costa i Llobera, 1. Tel. 263834, S'Arenal de Mallorca.

CLINICA DENTAL. Dr. Antoni Bonnin i Horach. Carrer Marineta, cantonada Plaça Reina Maria Cristina. Tel. 266018 - S'Arenal de Mallorca.

CENTRE DE GIMNÀSTICA, acupuntura i dietètica, necessita monitora o professora de gimnàstica. Tel. 492456.

Coll d'en Rebassa

Colpegen i roben uns vells

Uns individus intimidaren dos homes d'edat avançada per a què els donassin tot quan de valor duguessin al damunt. Una de les víctimes es resistí i fou colpejat amb un pal al vap que li produí ferides de pronòstic reservat de les quals va haver de ser tractat.

Els lladres i agressors aconseguiren unes cent mil pessetes i posteriorment s'amagaren dins el poblat gitano de Son Banya. La Policia efectuà intenses batudes dins del poblat sense aconseguir, per ara, localitzar els agressors.

Els veïnats del Coll han fet constar la seva indignació per la immunitat amb què actuen certs delinqüents que tenen la seva base muntada al poblat de Son Banya.

**CENTRE MÈDIC
MIRAMAR**

Centre de reconeixement mèdic-psicològic,
per a conductors i caçadors.

MEDICINA GENERAL

Classes A-1, A-2, ICC, C, D, E

ACUPUNTURA

C/. Miramar, 9 - Tel.: 490222

S'Arenal (Mallorca)

**DEPARTAMENT DE HERBODIETÈTICA
DEL CENTRE TÈCNIC SANITARI ANTONI
GUTIÉRREZ**

**FISIOTERAPEUTA - NATURÒPATA COLG. N. 1908
PLANTES MEDICINALS - ALIMENT DE RÈGIM -
COMPLEMENTES VITAMÍNICS
CONSULTA: HORES CONCERTADES
CARRER BARTOMEU CASTELL, 27 - TEL.: 490164
COLL D'EN RABASSA**

Esbertades i altres coses

Cuida aquesta plana Tomeu Sbert

Comença la campanya d'aquest hivern, titulada precisament «Un Hivern a Mallorca». La patrocinen la Conselleria de Turisme, el Consell Insular de Mallorca i l'Ajuntament de Calvià. Està coordinada pel Foment del Turisme de Mallorca. Un bon nombre d'actes tendran per escenari la nostra àmplia zona turística.

El primer acte de l'Associació d'Hotelers.

Intervengueren el duo de clarinet i piano de Pasqual Martínez i Ignasi Furió, que interpretaren peces de Denizetti, F.A. Hoffmeister, G.

Rossini, Howard Blake i altres.

Entrada gratuïta, molt de públic i èxit artístic.

Durant el mes de novembre, pel que respecta a la nostra zona, i sota la coordinació dels hotelers, els actes seran els següents:

Dia 6: visita al mercat de Llucmajor.

Dia 9: visita al museu de la Porciúncula.

Dia 11: visita al casc antic de Palma.

Dia 12: concert musical

al Saló de Congressos arenaler.

Dia 17: berenar a una casa antiga de possessió.

Dia 19: concert musical al Saló de Congressos.

Dia 20: visita al mercat de Llucmajor.

Dia 23: campionat de petanca.

Dia 25: visita al casc antic de palma.

Dia 26: concert musical al Saló de Congressos.

Dia 27: festa mallorquina.

Els mesos de desembre, gener, febrer, març i abril també hi haurà altres actes culturals i festius en atenció als turistes i públic en general.

A l'Associació de la Tercera Edat, segons ens manifestà Josep Gausach, president, tenen alguns problemes. S'han promogut eleccions per elegir el nou president. Hi haurà assemblea, es votarà, es parlarà i finalment esperem que tot es resolgui al parer de tots.

Muntaner, el jugador del S'Arenal, ha aconseguit ja 10 gols en el que duim de temporada. Muntaner es perfila com el guanyador aquesta temporada del «Trofeu Assegurances Mare Nostrum-Agència S'Arenal», que es dona al màxim goleador del S'Arenal, Preferent.

També al S'Arenal tenen problemes. Resulta que un jugador titular, en Nico, ha passat a seure a la vorera. No a la banqueta de suplents, sinó entre el públic.

Cosa grossa haurà passat entre en Nico i l'entrenador, Antoni Creus.

Tampoc en Cano, en

Garcia-Mena i algun altre no juguen. Però l'equip

guanya darrerament: Felanitx, Campos...

I fins d'aquí a quinze dies, estimats amics.

MIQUEL LÓPEZ CRESPI NOTÍCIES D'ENLLOC

NOTÍCIES D'ENLLOC el portarà a la MISTERIOSA ESTACIO on l'espera un món inversemblant, diferent i alhora idèntic al desencisat present actual; més endavant coneixerà els indestruïbles laberints que porten a una senyora-bé a suïcidar-se en primavera; també hi podrà trobar, en aquest estrany i alhora meravellós llibre de narracions; la visió d'aquestes estranyes amants que solen tenir alguns ex-militants d'aquella revolució que va ser traïda pels pares de la pàtria; a més a més es podrà distreure amb la descripció que l'autor fa del nostre món cultural fet d'amiguismes i capelletes de tota mena; la riallada immensa damunt els premis literaris i el seu significat es palesa a L'IMPORTANT ES PARTICIPAR; però això només és el començament. Què pot succeir un dissabte si vostè està avorrit i en sortir a la nit al carrer es troba una al.lota rossa amb Mercedes que el convida a se-

guir-la? I què en direm, de la nostra ESTIMADA BUROCRACIA que cobra per no fer res? Més endavant també podem trobar, un hipotètic COP D'ESTAT on són assassinats tots els polítics, cantants i escriptors nostrats; un mallorquí eixelebrat que se'n va VOLUNTARI a lluitar amb els sandinistes a Nicaragua; més suïcidis; viatges a països desconeguts; robaris; disbauxes discotequeres poblades de coneguts «bon vivants» que han sabut canviar a temps de camisa i allà on digueren «VISCA SA REPUBLICA!» ara diuen «VISCA EL REI!». Si totes aquestes coses no

l'han aconseguit impressionar més que qualsevol sèrie estat-unidenca, trobarà, a ACQUA ALTA la possibilitat de perdre's pels laberints de la vella Venècia tan del grat dels babaus de totes les èpoques i totes les contradiccions. I les altres coses, els misteris, trampes, endevinacions, profecies que hi pugui haver, no els hi deim per tal que vostè les pugui descobrir pel seu compte sense necessitat de guia ni mestratge. L'autor de tota aquesta endemesa vol ue el lector es diverteixi amb NOTÍCIES D'ENLLOC, diari per altra banda ben real de la nostra TERRA INEXISTENT.

El president de la UNESCO, Frederic Mayor Zaragoza, devora al ex-batle Gabriel Ramon i altres personalitats de la Cultura i Educació d'Espanya. Era el 2 de juliol 1975, a Llucmajor. (Foto: Quintín).

Llucmajor aconsegui l'Institut de batxillerat. Funciona molt bé i està reple d'alumnes llucmajoreres i de la comarca i pobles veïnats.

Ara que un català, Frederic Major Zaragoza, ha estat elegit president de la UNESCO, organització internacional per a l'educació i la cultura, és oportú recordar que fou precisament en Mayor Zaragoza, el dia 2 de juliol de 1975, qui al saló d'actes de la Casa Consistorial llucmajorera anuncià solemnement que la ciutat tendria un institut: «El Consell de Ministres ho aprova», va dir aquell horabaixa davant un saló reple de gent. Era batle de Llucmajor Gabriel Ramon Julià, l'home que més es preocupà durant un estol d'anys perquè l'institut es concedís a la ciutat llucmajorera.

Frederic Major Zaragoza rebé la imposició de l'Escut d'Or de Llucmajor, els toms escrits per l'insigne historiador Dr. Font Obrador, «Història de Llucmajor», i altres detalls.

Era un dia històric. Ara també el motiu és històric. L'ex-subsecretari i ex-ministre és ara president, des del passat dissabte dia 7 d'octubre, de la UNESCO.

Mare Nostrum

SEGUROS Y REASEGUROS

MARE NOSTRUM ASSEGUANCES

AGENCIA URBANA D'ASSEGUANCES S'ARENAL

PLA ESPECIAL DE PENSIONS - TRAMITACIO I PAGAMENT DE SINISTRES

Assegurances d'accident * Robatoris * Vida * Vehicles * Embarcacions * Defensa i Reclamació * Malaltia * Pèrdua de Beneficis * Combinats de Casa, Comerços i Edificis * Vidres * i la resta de coses.

Carrer MARBELLA, 39 (Edifici Hotelers) Tlfs.: 267654-267658.

Plaça MAJOR, 1 (Mercat de S'Arenal) Tlf.: 267654.

Les campanes de la nostra comarca (i III)

Per Adolfo de Villarroja

Espadat i campana. Convent de les Germanes Franciscanes (Pil.larí).

Només ens resta del nostre treball aportar les dades que tenim de les capanes de la zona occidental: Es Pil.larí, Les Meravelles i Sometemes. Abans hem estudiat la zona oriental: Cala Blava, S'Arenal, Ses Cadenes i la Porciúncula. Finalment, intentarem de donar les conclusions generals que es desprenen de tot treball.

Però abans, a manera de fe d'errades, hem de dir que a l'article anterior, on hi donàvem una llista completa de «tots els llocs que anomenem la nostra comarca», hi falta —per errada del traductor o de la impremta, l'església de S'Arenal amb una campana (pag. 19 al número 134 d'aquest periòdic) que, per altra banda, s'estudia com-

pletament amb fotografies incloses a la pàgina següent, pag. 20, on —també per errada— quen es dona l'any de la primera pedra de l'església neo-gòtica de S'Arenal, posa 1986 per 1896, que és el que pertoca (1). I seguim, doncs, amb el nostre petit estudi.

LES DUES CAMPANES D'ES PIL.LARÍ

A l'alçada del número 381 del carrer Muntanya d'Es Pil.larí (San Francisco), per sobre d'una esvelta façana ombrejada d'hermoses palmeres naturals, s'alça un estilitzat espatat d'estil neo-romànic, amb un creu al cim i arrezerant la petita campana que cercam. Es la façana i la campana del convent de les Mm. Franciscanes de la vila. A la nostra cridada, a cop de campaneta (per a ús domèstic, com la del col·legi de la Porciúncula o la de les Mm. de Sant Vicenç de Paül a S'Arenal, que no estudiam en aquest reportatge), ens atén la diligent germana portera i podem pujar fins al terrat i la campana.

Curiosament, és l'única de la zona que no duu inscripció ni ornamentació de cap casta. Sabem, de tota manera, que fou beneïda l'any 1924 juntament amb la casa, el convent i l'oratori pel Bisbe D. Domènec, i apadrinada pels germanets Jaume i Antònia Riutort Català (2).

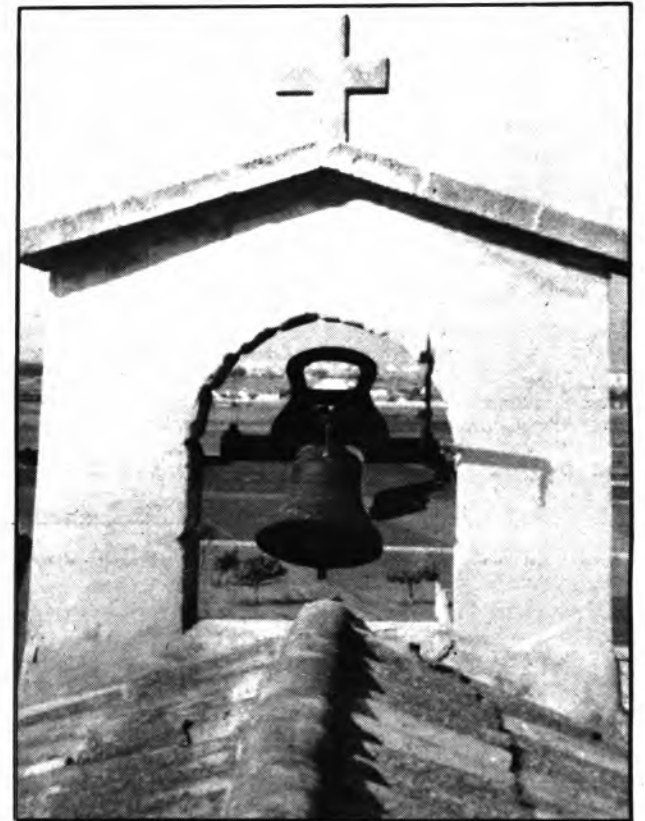
Les seves mides són aquestes: 40 de diàmetre per 35 d'alçada, la campana; i 55 d'ample per 45 d'alçada, el jou. Donant una alçada total de 80 cms., la

capana més el jou de fusta. Es troba en un bon estat de conservació, té servibles tots els aparells per al seu ús i segueix tocant-se quan algun acte religiós de missa o rosari ha d'esser anunciat al veïnat.

La campana de la parròquia, sobre la nau solitària, als afores de la part nord del poble, és l'única de l'església i la segona de la vila. Contra el judici negatiu del mestre picapedrer (les teulades —ens va dir— es diuen «teulades de la mort») i la deixadesa de l'actual rector, el nostre germà i amic P. Joan Oliver, he pujat al terrat per tal d'arribar fins la campana, l'única manera de saber les dades que necessitam.

I són aquestes: «ANNO DEL MCMLXI IN GLORIAM BAE MARIAE VIRGIS. BARBERI FUNDIDOR OLOT». Sabem, doncs, l'any en què es va fondre, 1961, a Olot, Girona, i als tallers de Barberi. No duu lema de cap mena, però està dedicada a la Verge Maria, encara que el titular de la parròquia sigui Sant Francesc D'Asís. Amb una garlanda envoltant la part superior, duu també un altre ornament floral en forma de creu a la part central de la contracara exterior.

Dins d'un espatat neo-romànic rematat amb una creu, coronant la façana principal, es conserva en bon estat, però per manca de cordellam és inservible per a qualsevol ús religiós o d'utilitat per als veïnats. I aquestes són les mides: 41 de diàmetre per 35 d'alçada, la part de la campana; 70 d'ample per 40 d'alçada,

Espadat i campana de la parròquia d'es Pil.larí.

el jou metàl·lic. Un total de 70 cms. d'alçada la campana i el jou.

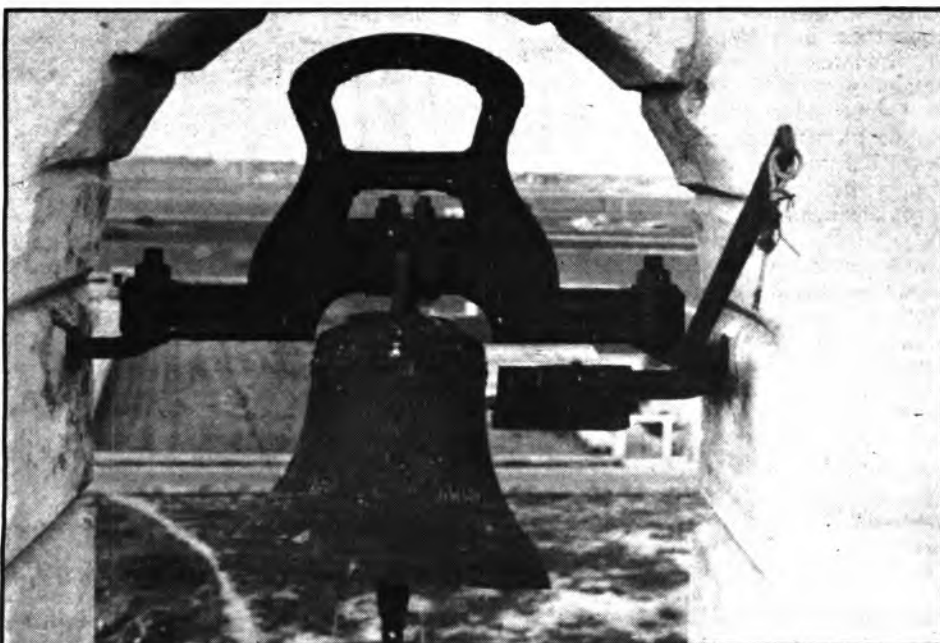
I sense més incidents que un cop al genoll quan baixavem per l'escala de grapes metàl·liques adossades a l'exterior de la part posterior de la nau de l'església, acaba aquí la nostra aportació a l'estudi de les campanes d'Es Pil.larí, ambdues, pel que hem vist, campanes petites, com campanes d'ermita.

ERMITA-ESGLESIETA DE SOMETEMES

Envoltada de xalets de

luxu, entre pins, ullastres, mates i més arbusts de la garriga mallorquina, damunt d'un mantell de fulla seca i, com a base, una escalinata semi-circular, domina un turó d'una mitja quarterada aquesta bufona esglesia-ermita dels Sometemes. Amb accessos peatonals fins a ella, des dels carrers d'asfalt de Veracruz i Arenas de Bilbao, fins gronxadors i tobogans infantils té a la seva ombrejada esplanada, i també seients-bancs de fusta per fer-se més entenedidora i franciscana. Ama-

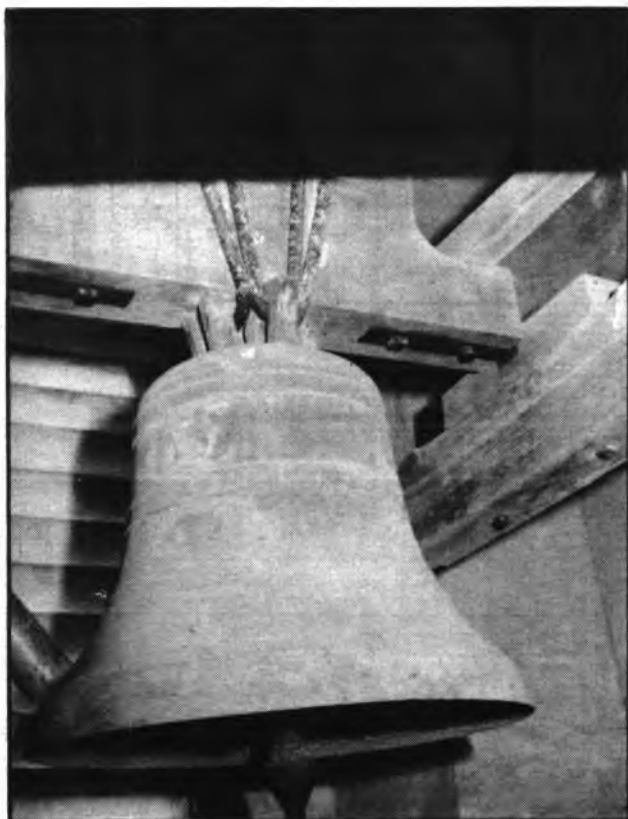
(Passa a la pàg. següent)

Campana de la parròquia d'Es Pil.larí.

Façana del Convent Germanes Franciscanes (Pil.larí).

Campana de la parròquia de Sant Ferran de les Meravelles.

Campana de l'ermita de Sometimes.

Campanari de la parròquia de Sant Ferran a les Meravelles, al fons, campanar del complex Riu Centre.

(Ve de la pàg. anterior)

gada i recollida, només els que la coneixen d'abans s'adonen de la seva presència. Hi ha res més acollidor per al recolliment interior, la meditació i el retir espiritual?

Però nosaltres, en Mateu —el director de S'ARENAL DE MALLORCA— i el que subscriu, hem anat a estudiar la campana de l'església que ha resultat esser una campana petita, com pertoca a una ermita. Dins d'un espadat neo-romànic rematat amb una creu, sobre la façana principal, aquestes són les dades que conté: «IGLESIA DE LA SAGRADA FAMILIA DE LOS SOMETIMES. MURUA ME FECIT. VITORIA, ESPAÑA, 1957». També sense lema, veim que està dedicada a la titular de l'església, la Sagrada Família, i que es va fondre als tallers de Murua de la capital d'Alaba, Vitoria, l'any 1957.

Les seves mides són aquestes: 60 de diàmetre per 40 d'alçada, la campana; y el jou, també metàl·lic, 60 a la seva part més ampla per 35 d'alçada. Mitjançant un cordellam metàl·lic serveix per al seu ús litúrgic i sabem que segueix servint per convocar els feals a les misses dominicals.

ESGLÉSIA I TORRE DE LA PARROQUIA DE SANT FERRAN

«Campana el que és la campana —només la de Sant Ferran— com a femella grossa de l'únic campanar». Efectivament, el nostre recorregut per la comarca per fer aquest estudi que acabam avui, l'església-parròquia de Sant Fe-

Les campanes de la nostra comarca (i III)

Per Adolfo de Villarroja

rran de les Meravelles és l'única amb campanar de tota la zona i també la que té la campana més afavorida en qüestió de mides i dispositius per a la seva doble funció de rellotge i usos litúrgic-religiosos.

Entre campanes petites, a manera de campanetes d'ermita, només destaca un poc la de S'Arenal i sobresurt aquesta amb aquestes mides: 60 de diàmetre per 70 d'alçada, la campana; i 100 d'ample per 85 d'alçada, el jou. Un total de 155 cms. d'alçada.

La campana, de tota manera, no és visible des de l'exterior i s'ha de pujar fins l'àtic interior del campanar per prendre les dades, fotografies o simplement contemplar-la. La Torre està oberta a manera de persianes enormes de marès vertical per dos dels costats, la qual cosa permet que el so de la campana s'espargeixi àmpliament per tota la zona. Dos dispositius elèctrics, un en funció de les hores i mitges hores del rellotge i un altre per a usos religiosos colpegen amb dos masses de bronze la «Maria Lluïsa» (aquest és el nom de la campana, gravat en metall) i fan també de batall exterior.

La campana reposa en l'aire sobre uns taulons a manera d'arpó de fusta que permeten el joc de volei si es dona el cas, però que no té aquest ús actualment ja que hi ha un llistó de fusta

clavat al jou i tibet per una corda fermada al batall des d'abaix per a la repicada que li ho impedeix.

El lema de «FILANTROPÍA» i el nom de «Maria Lluïsa», més l'any en què es va fondre —1936— són les úniques pistes que ens duren a conèixer els donants i altres dades. Té alguna cosa a veure —o tot— amb el patrocinador de la construcció de la mateixa església, als anys de la guerra civil espanyola, o l'acció generosa de la qual es perpetua a la làpida de l'entrada de l'única nau del temple? El titular de l'església de Sant Ferran sí que hi té a veure, evidentment, al nom del document del donant-patrocinador, d. Ferran Alzamora i Gomà.

No seria del tot difícil adonar-se si la muller d'aquest mecenes o alguna de les seves possibles filles o família directa portava el nom de Maria Lluïsa (el que duu la campana), amb la qual cosa la pista quedaria gairebé confirmada.

Ben conservada, la seva proximitat al mar, emperò, fa que la salinitat es vagi menjant lleument una primera capa metàl·lica i com introduint la nostra «Maria Lluïsa» dins la malaltia del coure. Per ara és més una possibilitat que un fet.

CONCLUSIONS FINALS

Les pot fer el mateix lec-

tor que ens ha anat seguint en aquestes tres entregues d'un mateix reportatge: LES CAMPANES DE LA COMARCA.

La primera i més evident: en aquesta zona eminentment turística i gens rural les campanes han perdut quasi totes les finalitats i usos que apuntàvem com a tradicionals al començament de l'estudi. A ell els reïmim. Només queda, en alguns casos, la seva finalitat de «rellotge de la torre» i, a les que estan rompudes o abandonades, el seu ús per avisar de la celebració eucarística dominical. Amb això, no és necessari dir que l'ofici de CAMPANER ha desaparegut completament.

També les esglésies de la nostra comarca, de recent construcció i per evidents raons pràctiques i crematístiques, han fet desaparèixer el CAMPANER (el tradicional CLOQUER), substituint-lo, amb l'excepció de l'església de Sant Ferran, per l'ESPADAT simple i propi d'ermites: Cala Blava, S'Arenal, Ses Cadenes, Es Pilarí, Sometimes... De la Porciúncula tenim tan sols una fotografia en blanc i negre de la primitiva caseta - convent - capella, també rematada per un espadat i on hi va estar la primera campana més tard tornada a fondre en l'actual que es conserva al museu, refosa als tallers de la Viuda de

Murua (Vitoria), l'any 1952, tal com apuntàvem al principi.

Les mides de cada campana o campana petita ja han estat apuntats quan pertocava, i també hem repetit diverses vegades que, en general, no disposam de grans campanes ni tan sols de campanes normals i que abunden les campanes petites o campanetes d'ermita a la nostra comarca. Altres conclusions menors, a manera de síntesi general, no les consider d'interès per als nostres propòsits.

Desig, això sí, que aquest llarg estudi pugui

contribuir als propòsits de la Conselleria de Cultura del Govern Balear i estimular, també, als Germans en el Sacerdoci d'aquesta comarca a posar a punt aquest utensili d'apostolat, tan relacionat per la tradició i el poble amb «les coses de l'Església», com les CAMPANES i les seves batallades clares, espaioses i vibrants.

Notes:

(1).— El diari «El Heraldo de Baleares», de dia 13 de juliol de 1896.

(2).— S'ARENAL DE MALLORCA, número 15, pàg. 14, juny de 1982: «HISTÒRIA D'ES PIL·LARI».

Ermita de la Sagrada Família a Sometimes.